

شناسایی مؤلفه‌های تعلق خاطر دانشجویان به دانشگاه آزاد اسلامی

فاطمه غریبی^۱، فرحناز مشایخ^۲، علیرضا قاسمی زاد^۳، پری مشایخ^۴، امین باقری کراچی^۵

چکیده:

هدف: هدف پژوهش شناسایی مؤلفه‌های مهم و اساسی تعلق خاطر دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی ایران بوده است. **روش:** روش پژوهش حاضر کیفی به شیوه تحلیل مضمون با روش آتراید استرلینگ است. برای دستیابی به اطلاعات و توصیفی اجمالی از تجارب و ادراک متخصصان، خبرگان و معجران از مصاحبه‌های نیمه ساختارمند استفاده شده است. در این پژوهش از راهبرد سه سویه‌سازی به طور جامع و دقیق بهره‌گیری شد و به منظور انجام مصاحبه نیمه ساختارمند گلوله برفی استفاده گردید و نمونه‌گیری با روش نمونه‌گیری هدفمند نظری استمرار گرفت. در همین راستا با تعداد ۳۷ نفر دانشجویان دانشگاه آزاد در سال ۱۴۰۲، در مقطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری مصاحبه انجام شد. اعتباریابی این پژوهش به‌عنوان یک پارادایم کیفی بر پایه چهار معیار: قابلیت اعتبار (باورپذیری)، بی‌طرفی (تأییدپذیری)، قابلیت اطمینان (سازگاری)، و قابلیت کاربرد (انتقال‌پذیری) در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: براساس یافته‌های پژوهش، برای تعلق خاطر، ۵ مضمون فراگیر (تحول‌گستری، تعامل‌گستری، حمایت‌گستری، محدودیت‌زدایی و توسعه‌گستری)، تعداد ۱۶ مضمون سازمان‌دهنده تحت عناوین (حس خودکارآمدی، حس استقلال، بهزیستی روانی، حس ارزشمندی، ارتباط دانشجویی، ارتباط با جامعه علمی، تعامل بین فرهنگی، پشتیبانی، خلاقیت در جذب، کیفیت خدمات، تسهیل‌گری، دسترسی به دانشگاه، مقبولیت اساتید، اشتغال‌زایی، مهارت‌آموزی، شکوفایی استعدادها) و تعداد ۱۴۵ مضمون پایه شناسایی گردید.

نتیجه‌گیری: با انجام این پژوهش مشخص شد که تعلق همه مؤلفه‌های یک انگیزه اساسی انسانی را دارد، به این معنا که تعلق از اشکال دیگر انگیزه ناشی نمی‌شود، بلکه به تنهایی به عنوان یک سازه انگیزشی است.

کلید واژه‌ها: تعلق خاطر، دانشجویان، دانشگاه آزاد اسلامی.

پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۷/۲۸

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۵/۲۹

^۱ - دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزشی، واحد کازرون، دانشگاه آزاد اسلامی، کازرون، ایران.
fatemegharibi90@gmail.com

^۲ - استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد کازرون، دانشگاه آزاد اسلامی، کازرون، ایران (نویسنده مسئول).
fmashayekh1359@yahoo.com

^۳ - دانشیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد کازرون، دانشگاه آزاد اسلامی، کازرون، ایران.
alirezaghazemizad36@gmail.com

^۴ - استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد کازرون، دانشگاه آزاد اسلامی، کازرون، ایران.
pary.mashayekh@iau.ac.ir

^۵ - دانشیار، گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. bagherikerachi@gmail.com

مقدمه

با توجه به اهمیت و ارزش بالایی که آموزش عالی در جامعه و خانواده‌ها دارند، می‌تواند عرصه اصلی زندگی و شکوفایی دانشجویان شود. در این صورت دانشگاه‌ها می‌توانند نیازهای روانی دانشجویان را متوجه خود سازند تا در صورت برآورده شدن، امکان شکوفایی و بروز توانایی‌های آنان گردد. لذا می‌توان انتظار داشت، که دانشجویان در فرآیند سازگاری با محیط جدید و رشد متعاقب آن، سلسله مراتب نیازهای آنان (شکوفایی، احترام و عزت، علاقه و احساس تعلق، احساس امنیت و نیازهای جسمانی) ظاهر شود. ظاهراً انسان قبل از اینکه بتواند نیروهای خود را بروز دهد، بایستی بتواند به محیط جدید و اعضای آن اعتماد کند زیرا که انسان در اولین ارتباط خود با محیط جدید در جستجوی احساس امنیت است. دانشجویان نیز بعد از ورود به دانشگاه، درک متقابلی میان خود و دانشگاه به دست می‌آورند و تعلقات و ارتباطات محیطی خود را برقرار می‌سازند، که این خود، نوعی احساس تعلق بین آنان و محیط جدید (آموزش عالی) برقرار می‌کند. زیرا دانشگاه از ارکان مهم جامعه است (اسکار^۱، ۲۰۱۴).

هیچ تعریف واحدی از تعلق در آموزش عالی وجود ندارد (کلی اک و مولرونی^۲، ۲۰۱۹). بنابراین احساس تعلق در دانشگاه را می‌توان به عنوان احساس ارتباط، مشارکت و تعهد نسبت به مؤسسه عالی که دانشجویان در آن شرکت می‌کند، تعریف کرد. ارتباط: نشان دهنده درک رفتار منصفانه و احساس صمیمیت با مؤسسه و همسالان است. مشارکت: شامل لذت بردن از کلاس‌ها و تمایل به حضور است. تعهد: به ترکیبی از اهمیت درک شده برنامه‌ها، علاقه به فعالیت‌ها و تلاش، اشاره دارد (ای یو کالتیبونو و واکسمن^۳ ۲۰۲۳ به نقل از واندرسون-باچر و کانروی^۴، ۲۰۰۲). هم‌چنین احساس تعلق را می‌توان به عنوان وابستگی فرد به محیط اجتماع خود، نیز تعریف کرد (ارسلان^۵، ۲۰۱۸)، که این احساس شامل "درگیر شدن، احترام، پذیرفته شدن، و حمایت دیگران در زمینه‌های اجتماعی مختلف" می‌باشد (پسونن^۶، ۲۰۱۶).

¹-Oscar, Ignacio, Miguel. & Albo

²-Kelly & Mulrooney

³-Au. Caltabiano & Vaksman.

⁴-Anderson-Butcher, & Conroy

⁵-Arsonian.

⁶-Pasoonan

مزایای احساس تعلق را می توان به جامعه بزرگتر تعمیم داد، ولی آنچه که مهم است، اینکه مزایای بالقوه و سوابق تعلق را باید در کلاس درس بتوانیم تأیید کنیم زیرا این حس تعلق است که می تواند یک عامل تعیین کننده مهم موفقیت تحصیلی در کوتاه مدت و بلند مدت باشد. برای مثال دانشجویانی که در دوره های تحصیل خود، با دیگران ارتباط قوی دارند، در نتیجه، خودکارآمدی تحصیلی بالاتری رانست به دیگران نشان می دهند (ویلسون و همکاران^۱، ۲۰۱۵. فریمن، اندرمن و جنسن^۲، ۲۰۰۷). و افزایش مشارکت (ویلسون و همکاران ۲۰۱۵) و انگیزه تحصیلی بیشتری (زنگلوسکی^۳، ۲۰۲۳. زمبرونن^۴ و همکاران ۲۰۱۴)، نسبت به همسالان کم تعلق خود دارند. در واقع بین تعلق در سطح کلاس درس و موفقیت تحصیلی ارتباطی تنگاتنگ وجود دارد، که اغلب قوی تر از آنهایی است، که در تحقیقات دانشگاهی در مورد مزایای آن گزارش شده است (ویلسون و همکاران ۲۰۱۵). احساس تعلق را می توان به عنوان ادراک دانشجویان از احساس ارزشمندی و احترام توسط سایر دانشجویان در نظر گرفت. دانشجویانی که احساس تعلق به دانشگاه می کنند، در نتیجه با مؤسسه خود احساس وابستگی دارند، احساس می کنند، که بخشی از جامعه هستند، و برای توانایی های خود، پذیرفته شده و شناخته شده اند (هاسمن^۵ و همکاران، ۲۰۰۹؛ پیتمن و ریچموند^۶، ۲۰۰۸) علاوه بر این، احساس تعلق به دانشگاه می تواند عوامل استرس زای تحصیلی و اجتماعی زندگی دانشگاهی را از بین ببرد و از پیامدهای منفی مانند افسردگی شغلی جلوگیری کند (والتون و کوهن^۷، ۲۰۱۱). از مزایای دیگر تعلق اینکه دانشجویانی که احساس می کنند، در محیط دانشگاهی شخصاً پذیرفته شدند، در محیط اجتماعی دانشگاه، نیز مورد حمایت قرار می گیرند و تا زمانی که مشارکت آموزشی آنها محدود نشود احساس تعلق بهتری می توانند به دانشگاه داشته باشند (ای یو کالتیبونو و واکسمنو^۸، ۲۰۲۳، فین، ۱۹۸۹). و باعث می شود که انگیزه تحصیلی و مطالعات بیشتری نسبت به سایرین داشته باشند (سانچز^۹ و همکاران، ۲۰۰۵).

¹ -Wilson. Jones. Bocell. Crawford. Kim, Veilleux. Floyd-Smith. Bates, and Plett

² -Freeman. Anderman, and Jensen

³ -Zengilowski., Lee, Gaines, Park, Choi, & Schallert.

⁴ -Zumbrunn, McKim, Buhs, & Hawley

⁵ -Hausmann, Schofield & Woods

⁶ -Pittman. & Richmond

⁷ -Walton. & Cohen

⁸ -Au, Caltabiano & Vaksman

⁹ -Sánchez, Colón & Esparza

تعلق داشتن برای حفظ و موفقیت دانشجو بسیار مهم است (مگان لویس^۱، ۲۰۱۹، توماس^۲، ۲۰۱۲). در نهایت، هر چه احساس تعلق دانشجویان به دانشگاه بیشتر باشد، احتمال بیشتری برای ادامه تحصیل آنان وجود خواهد داشت (هافمن^۳ و همکاران، ۲۰۰۲). برعکس دانشجویانی که احساس تعلق را توسعه نمی‌دهند یا آن را در خود حفظ نمی‌کنند، ممکن است از یادگیری، جدا شوند. که ممکن است، موفقیت تحصیلی آن‌ها را کاهش دهد و یا بر تصمیم آن‌ها برای ترک تحصیل تأثیر بگذارد (مگان لویس، ۲۰۱۹، فین^۴، ۲۰۱۲). جای تعجب نیست که تحقیقات انجام شده در این رابطه، احساس تعلق بیشتری را به حفظ دانشجو مرتبط می‌کند (جلین، انیل^۵، ۲۰۲۱). زیرا دانشجویانی که احساس تعلق به دانشگاه خود ندارند احساس می‌کنند، که بین پیشینه و مؤسسه آن‌ها ناهماهنگی وجود دارد و در معرض خطر توقف مطالعات خود هستند (مایوندر^۶، ۲۰۱۸، توماس، ۲۰۱۲). در واقع، درک ویژگی‌های دانشجویی مرتبط با احساس تعلق دانشجویی، فرصتی را برای محققان فراهم می‌کند تا به نرخ فرسایش بالا، به‌ویژه در سال اول دانشگاه بپردازند (فریمن، اندرمن، مگان لویس^۷، ۲۰۱۹).

با توجه به نقش آموزش عالی به عنوان کانون پیشرفت جوامع، باید به وضعیت مالی و تنوع بخشی به آن بیش از پیش توجه نمود. در سال‌های اخیر کمبود منابع مالی، در کشورهای جهان به موضوع مهمی تبدیل شده است (جانستن، مارکوچی^۸، ۲۰۱۰). با توجه به بحران‌ها و آشوب‌های مالی پدید آمده، بسیاری از کشورها، با مشکلات تأمین منابع مالی در آموزش عالی مواجه شدند، به‌طوری که میزان تخصیص منابع مالی آن‌ها به آموزش عالی، رو به کاهش است (بخردنیا، بیلی^۹، ۲۰۰۸). این نگرانی در باره محدودیت‌های اقتصادی و وضعیت نامطلوب مالی در آموزش عالی منجر به گفتمان توسعه منابع درآمدی در دانشگاه‌ها شده است (تکزیرا، کوریاکینا^{۱۰}، ۲۰۱۰). از این رو دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی با توجه به تغییر در شکل بودجه عمومی (کاهش منابع مالی و افزایش تقاضا

¹ -Megan Louise Pedler

² -Thomas

³ -Hoffman, Richmond, Marrow & Salomone

⁴ -Finn

⁵ -Gillen-O'Neel

⁶ -Maunder

⁷ -Freeman, Anderman & Jensen

⁸ -Janeston & Markoochi

⁹ -Bekhradnia & Bailey

¹⁰ -Tekzira & Koobakina

و پیدایش محیط رقابتی با بسترهای مالی پیچیده‌ای رو به رو شده‌اند (تکزیرا ۲۰۰۷، هرست ۲۰۱۴^۱). آموزش عالی نیز از این شرایط پر آشوب جهانی مستثنا نیست و سال‌هاست، نظام تأمین و تخصیص مالی آن با کاستی‌هایی رو به رو بوده است. این کاستی‌ها بر کیفیت و سایر نهادهای جهاد دانشگاهی تأثیر گذار بوده است و همچنان این تأثیر و اثر منفی ادامه دارد و نظام های آموزشی در عصر اقتصاد دانش، ارائه الگوی مطلوب جذب دانشجویان در دانشگاه آزاد اسلامی را نیز با مسائل و مشکلاتی مواجه کرده است (خسروی نژاد، عصاره و الهام‌پور، ۱۳۹۰). چرا که کیفیت و در دسترس بودن آموزش عالی به مقدار زیاد، به شکل تأمین منابع مالی بستگی دارد و روند تأمین بودجه آموزش عالی، بازتابی از نوعی جامعه است، در چنین شرایطی رقابت برای کسب بودجه‌ها، از طرف دانشگاه‌ها شدیدتر می‌شود (روشن، ۱۳۸۵). باید اذعان داشت، که عدم همخوانی بودجه اختصاص یافته با برنامه‌های ارائه شده در آموزش عالی، پایین بودن میزان رضایت از دریافت خدمات، ارتباط ضعیف دانشگاه و صنعت، عدم تناسب بین فارغ التحصیلان دانشگاهی و فرصت‌های شغلی موجود در کشور، کم بودن سهم فعالیت‌های پژوهشی در موسسات خصوصی، حمایت ضعیف از تحقیقات و نتایج آن، کافی نبودن امکانات نظام آموزش عالی برای حفظ و جذب نخبگان و ناکافی بودن منابع مالی همگی سخن از نبود راهکارها و الگوهای است که بتوان نسبت به تأمین مالی و اداره مناسب دانشگاه‌ها از آن‌ها بهره گرفت. باید در جستجوی الگویی بود که فرصت‌های فراوانی احصاء کرده و با تنظیم سند‌های مالی، اهداف آموزش عالی را بر اساس نگرش‌های جدید مدیریتی به گونه‌هایی مورد توجه قرار دهد، تا مدیران با بهره‌گیری مناسب از سرمایه‌های مادی و انسانی، دانشگاه‌های آزاد را به رتبه و جایگاه قابل قبولی ارتقا بخشند (ایرینا و ایرینز^۲ ۲۰۱۵). بنابراین بهینه‌سازی منابع مالی آموزش عالی و مدیریت و برنامه‌ریزی و تخصص‌گرایی مالی می‌تواند نقش قابل توجهی در فراهم کردن محیط و افزایش تعلق دانشجویان داشته باشد و باعث جلوگیری از اتلاف منابع در دانشگاه آزاد شود (کیخا، ۱۴۰۰). از این رو فرصت‌های بیشتری برای تبادل دیدگاه‌های مختلف بین دانشجویان بوجود می‌آید و هم‌چنین مذاکراتی نیز در ارتباط با (آلونی و هرینگتون^۳، ۲۰۱۸، ووگلر^۴ و همکاران، ۲۰۱۸). احساس تعلق بالای دانشگاه برای دانشجویان به آموزش عالی ترویج می‌شود (هاسمن و

¹ -Herbest

² -Erina & Erins

³ -Aloni & Harington

⁴ -Woogler

همکاران. مارکشتاینر و همکاران، ۲۰۱۹). که این خود نتایج سودمندی از جمله افزایش رفاه دانشجویان (فرید من و همکاران، ۲۰۱۷) و رضایت از تحصیل را به همراه دارد (بیلدرم^۱ و همکاران، ۲۰۲۰) که به سهم خودی تواند مفید واقع شود.

تحقیقات نشان داده است، که دانشجویانی که حس قویتری دارند (گلین اونیل، ۲۰۱۹) برای ایجاد درکی روشنتر، از نقش حس تعلق در انگیزش دیگر دانشجویان (فریمن، اندرمن و جنسن، ۲۰۱۰) برای حفظ موفقیت دیگر دانشجویان می‌توانند مهم باشند (توماس، ۲۰۱۲) و در نهایت باعث افزایش حس تعلق دیگر دانشجویان به آموزش عالی شوند و احتمال بیشتری برای آن‌ها جهت ادامه تحصیل در دانشگاه را فراهم کنند (هافمن و همکاران، ۲۰۰۲). بنابراین تعلق می‌تواند بر میزان احساس دانشجویان در دانشگاه تأثیر بگذارد (برک^۲ و همکاران ۲۰۱۶). زمانی که دانشجویان درک کنند در محیطی شفاف، عادلانه و منصفانه قرار دارند، ثبات عاطفی بیشتری از خود نشان می‌دهند و به عملکرد تحصیلی بهتری دست می‌یابند (احمدی ۲۰۲۰، یانگ^۳ ۲۰۰۴). و نیز ماندگاری آن‌ها در دانشگاه را می‌توان با احساس تعهد و اینکه بخشی از سیستم دانشگاه هستند را توضیح داد (هاگرتی^۴ و همکاران، ۱۹۹۲. هافمن و همکاران، ۲۰۰۲). که این احساس تعهد را می‌توان نوعی «احساس تعلق» نامید.

از آنجایی که دانشگاه آزاد اسلامی از کمک‌های مالی دولت برخوردار نیست، لذا جهت دستیابی به اهداف نظام آموزش عالی کشور، هزینه‌های خود را با شهریه دریافتی از دانشجویان تأمین می‌نماید. براین اساس تلاش می‌کند که با ارائه خدمات علمی با کیفیت بالا، دانشجویان را جذب کرده و جهت کسب شهرت و اعتبار اجتماعی (سیرین و گریته^۵، ۲۰۰۹. انتظاری، ۱۳۹۰). و از همه مهم تر، تأمین نیازهای مالی خود، در عرصه رقابت و برتری جویی در بین دانشگاه‌های کشور شناخته شود (براور^۶ ۲۰۰۲. انتظاری، ۱۳۹۰). نتایج تحقیقات نشان داده است که برای بهبود عملکرد سیستم آموزش عالی نیاز به همکاری دانشجویان و روش‌های جدید تأمین مالی می‌باشد (نفیسی و

¹ -Bilderm

² -Berk

³ -Yang

⁴ -Hagerty, Williams, Coyne & Early

⁵ -Seerin & Gratis

⁶ -Braver

همکاران. ۱۴۰۰). بنابراین مهم است که تعلق را در زمینه زندگی دانشجویان دانشگاه در نظر بگیریم و به طور خاص در حوزه آموزش عالی، تعلق را که شامل حمایت اجتماعی ادراک شده دانشجویان در محوطه دانشگاه، احساس یا احساس ارتباط، تجربه اهمیت دادن یا احساس اهمیت، پذیرش، احترام، ارزش و اهمیت برای گروه است را به کار ببندیم (استری هورن^۱، ایوین. ۲۰۱۹). بنابراین، در راستای پیشینه به بررسی برخی مطالعات در ادامه می پردازیم.

ترابیان و همکاران (۱۴۰۲)، پژوهشی تحت عنوان « طراحی مدل تعلق خاطر کاری معلمان مدارس ابتدایی با رویکرد آمیخته » انجام دادند، یافته های تحقیق در بخش کیفی نشان داد که شرایطی همانند عوامل فردی، بین فردی و سازمانی باعث می شود که رفتار تعلق خاطر معلمان در ابعاد روانی و رفتاری شکل گیرد. از طرفی این عوامل باعث می شود که راهبردهای یادگیری، رشد و تعالی، بهره وری و مدیریت عملکرد تعریف گردد و پیامدهایی دارد که از جمله می توان به ارتقاء عملکرد درون نقشی و برون نقشی اشاره کرد. نتایج تحقیق در بخش کمی نشان داد کلیه مؤلفه های تعلق خاطر کاری معلمان در سطح بالاتر از سطح متوسط می باشند.

کمالی و همکاران (۱۴۰۲)، در پژوهشی به «واکاوی نظام معنایی دانشجویان دوره دکتری دانشگاه شیراز و ادراک آنها از تعلق به دانشگاه شیراز با رویکرد کیفی پرداخته است. داده های جمع آوری شده با استفاده از روش تحلیل مضامین مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. فرآیند حاصل از کدگذاری و تجزیه و تحلیل داده ها منجر به کشف سه مفهوم اصلی دانشگاه به مثابه میدانی جهت بازاندیشی کلیشه های ذهنی دانشگاه و اثرگذاری بر ابعاد هیجانی و شناختی فرد و دانشگاه شیراز و برجستگی بعد تعلق و هویت مکانی، شد.

رضایی، بردبار و زارع زرددینی (۱۴۰۱)، پژوهشی تحت عنوان «رابطه معلم - دانش آموز و درگیری تحصیلی نوجوانان با نقش واسطه ای احساس تعلق به مدرسه» انجام دادند، نتایج نشان داد که مدل پژوهش از نظر شاخص های معنی داری و برازش مورد تأیید است و متغیر رابطه معلم - دانش آموز به طور غیر مستقیم طریق احساس تعلق به مدرسه بر درگیری تحصیلی تأثیر می گذارد. اثر مستقیم رابطه معلم - دانش آموز بر درگیری تحصیلی معنا دار نبود. بر این اساس، احساس تعلق به مدرسه می تواند نقش واسطه ای بین رابطه معلم - دانش آموز و درگیری تحصیلی داشته باشد.

¹ -Strayhorn

اهن و دوایس^۱ (۲۰۲۳)، پژوهشی تحت عنوان «احساس تعلق دانشجویان و وضعیت اجتماعی آنها در آموزش عالی» انجام دادند. با در نظر گرفتن مفاهیم گروه‌های محروم یا غیرسنتی که در مطالعات قبلی به کار گرفته شده بودند، یک پرسشنامه پیمایشی برای بررسی چگونگی ارتباط عوامل خاص با تعلق دانش‌آموزان طراحی شد. تجزیه و تحلیل آماری داده‌های ۳۸۰ شرکت‌کننده، نشان می‌دهد که احساس تعلق و حفظ دانش‌آموزان به طور اساسی تحت تأثیر مشارکت تحصیلی و مشارکت اجتماعی است. این پژوهش همچنین به فقدان تحقیق در مورد چگونگی عملکرد عوامل حیاتی برای محرومیت برای تعیین تعلق و حفظ در آموزش عالی می‌پردازد. یافته‌ها باید باعث ارزیابی مجدد مواردی شوند که ما آن‌ها را منابع «مضرات» می‌دانیم، مانند طبقه اجتماعی، سن و قومیت.

آلن و همکاران^۲ (۲۰۲۱)، در پژوهشی با عنوان مروری بر مسائل مفهومی، یک چارچوب یکپارچه و جهت‌گیری برای تحقیقات آینده با هدف احساس تعلق ذهنی، ارتباط عمیق با گروه‌های اجتماعی، مکان‌های فیزیکی و تجربیات فردی و جمعی که یک نیاز اساسی انسان است و پیامدهای ذهنی، فیزیکی، اجتماعی، اقتصادی و رفتارهای متعددی را پیش‌بینی می‌کند. در این پژوهش با مرور داستانی، دیدگاه‌های جدید را خلاصه کرده و یک چارچوب یکپارچه جدید را برای درک مطالعه تعلق توصیف می‌کند و چندین راه کلیدی را برای تحقیق و عمل آینده شناسایی می‌کند. نتایج این پژوهش نشان داد، مولفه‌های اصلی تعلق، یک چارچوب یکپارچه جدید را برای درک، ارزیابی و پرورش تعلق معرفی و شناسایی کرده است. که بر چهار مولفه شامل: شایستگی‌ها، فرصت‌ها، انگیزه‌ها و ادراکات مرتبط متمرکز است.

ارسلان جی، آلن و رایان^۳ (۲۰۲۰)، پژوهشی تحت عنوان بررسی تأثیر تعلق به مدرسه بر رفاه و سلامت روان جوانان انجام دادند. هدف این پژوهش بررسی ارتباط مقطعی و طولی بین تعلق و مدرسه و شاخص‌های سلامت روان و رفاه برای درک بیشتر ماهیت و جهت روابط علی است. نتایج این پژوهش، اثر پیش‌بینی تعلق به مدرسه از طریق مدل‌سازی معادلات ساختاری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. تعلق به درس به عنوان پیش‌بینی‌کننده معنادار برون‌سازی و درون‌سازی مشکلات و رضایت از زندگی جوانان است. و شمول اجتماعی بشدت رضایت از زندگی جوانان را پیش‌بینی

¹ -Ahn, & Davis.

² - Allen & Kern & Rozek & McInerney & Slavich

³ - Arslan & Allen & Ryan

می کند در حالی که مشکلات درون سازی و برون سازی بشدت توسط طرد اجتماعی پیش بینی می شود. یافته های این تحقیق بر لزوم مداخلات تعلق به مدرسه برای کاهش مشکلات سلامت روان فعلی و آینده و بهبود بهزیستی تأکید دارد.

بنابراین با بررسی پیشینه های موجود مشخص شد که تا کنون تحقیقاتی در خصوص تعلق خاطر دانشجویان به دانشگاه در ایران انجام نشده و بیشتر مطالعاتی در خصوص تعلق خاطر کاری، شغلی، مکانی و تعلق خاطر به هویت فرهنگی در بین دانشجویان انجام شده است، و به نظر می رسد به طور اعم در سازمان آموزش عالی و اختصاصاً در دانشگاه آزاد اسلامی نیز مطالعات دامنه دار و مستمری برای ایجاد افزایش تعلق خاطر دانشجویان انجام نشده و وجود برنامه هایی که برنامه ریزان، مدیران و سیاست گذاران این دانشگاه بتوانند از آن در جهت ارتقا و بهبود تعلق خاطر و در نهایت، بالندگی سازمانی و جذب حداکثری دانشجو جهت رفع نیازهای مالی دانشگاه آزاد استفاده نمایند، کمتر قابل مشاهده است. طبیعتاً شناسایی عوامل تعلق خاطر دانشجویان، می تواند سیاست گذاران و برنامه ریزان این دانشگاه را جهت تامین محیط و ساختار سازمانی مناسب تر جهت افزایش و حفظ دانشجو و رفع مشکل مالی و استادان را برای انگیزه های بالاتر و تلاشی هدفمندتر یاری رساند. با توجه به مطالب ذکر شده، پژوهش حاضر به دنبال یافتن عوامل موثر دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی بوده است.

سوال تحقیق

مؤلفه های تعلق خاطر دانشجویان به دانشگاه آزاد اسلامی کدام است؟

روش تحقیق

روش پژوهش حاضر، روش تحقیق کیفی می باشد، که به شیوه تحلیل مضمون صورت پذیرفته است. در این پژوهش برای شناسایی، تحلیل و گزارش الگوی موجود در داده های کیفی از روش تحلیل مضمون استفاده گردید. این روش که ماهیت تفسیری دارد، فرآیندی است که به وسیله آن می توان داده های پراکنده متن را به داده های غنی و تفضیلی تبدیل نمود. با اقتباس از روش آتراید -استرلینگ^۱ (۲۰۰۱) فرآیند انجام این پژوهش در سه مرحله انجام شد که عبارت اند از: این روش مبتنی بر تشکیل شبکه مضامین است و در پژوهش های مختلف مورد استفاده قرار می گیرد.

¹- Attride Stirling

که شبکه مضامین نیز شامل سه دسته از کدها و مفاهیم است (مضامین پایه، مضامین سازماندهنده و مضامین فراگیر).

در این پژوهش برای دستیابی به اطلاعات و توصیفی اجمالی از تجارب، نگرش‌ها و ادراک متخصصان، خبرگان و مجریان نسبت به ابعاد حس تعلق خاطرانجام شده است. راهبرد تحلیل مضمون یکی از راهبردهای متداول و مناسب و مؤثر در تحقیقات کیفی است که به طور گسترده‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد. از این راهبرد می‌توان برای شناخت الگوهای موجود در داده‌های کیفی استفاده کرد. این روش فرایندی برای تحلیل داده‌های متنی است و داده‌های پراکنده و متنوع را به داده‌هایی غنی و تفصیلی بیان می‌کند (برایان و کلارک، ۲۰۰۶) در این پژوهش، راهبرد سه سویه سازی مورد توجه قرار گرفته است.

جامعه تحقیق این پژوهش، شامل دانشجویان دانشگاه آزاد، در مقاطع تحصیلی کارشناسی به بالا (مقطع کارشناسی، کارشنای ارشد و دکتری تمامی رشته‌ها در واحدهای مختلف دانشگاه آزاد اسلامی) بود. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری هدفمند (روش گلوله برفی تا رسیدن به حد اشباع نظری) که در خلق یا کشف مفاهیم و نظریه‌ها استمرار می‌یافت استفاده شده است. ابتدا دانشجویانی که در زمینه تعلق خاطربه دانشگاه آزاد، اطلاعات جامع و کافی داشتند، شناسایی و نقطه نظرات آنان استماع و جمع‌بندی شد. در همین راستا پس از تعیین نمونه آماری هدفمند، با تعداد ۳۷ نفر دانشجویان که ۱۴ نفر مرد و ۲۳ نفر زن بودند (تعداد ۸ نفر دکترا، ۱۲ نفر کارشناسی ارشد و ۱۷ نفر کارشناسی در رشته‌های مختلف)، در رشته‌های مختلف، مصاحبه نیمه ساختارمند انجام شد، تا امکان تکامل هر چه بیشتر پژوهش فراهم آید. مصاحبه‌ها، محدودیت زمانی نداشتند و زمان هر مصاحبه تا سرحد نیاز و سودمندی مصاحبه (از ۳۰ دقیقه تا ۵۰ دقیقه)، استمرار می‌یافت. پس از انجام مصاحبه‌ها، بررسی مبانی نظری و مرور اسناد و مدارک (مقالات، رساله‌های دکتری و برخی کتب مرتبط) با استفاده از راهبرد تحلیل مضمون، الگوهای موجود در داده‌های کیفی شناسایی و ضمن طراحی قالب مضامین و شبکه مضامین نسبت به تحلیل آن‌ها اقدام شد.

اعتباریابی این پژوهش به‌عنوان یک پارادایم کیفی بر پایه چهار معیار: قابلیت اعتبار (باورپذیری)، بی‌طرفی (تأییدپذیری)، قابلیت اطمینان (سازگاری) و قابلیت کاربرد (انتقال‌پذیری)، در نظر گرفته شد. در همین راستا برای کسب اعتبار از ۲ کدگذار برای کدگذاری (کدگذاری باز و کدگذاری محوری)، برای احراز اطمینان از یکسانی و همانندی دیدگاه کدگذاران از چند نوع مصاحبه

(مصاحبه با اساتید دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، مصاحبه با پژوهشگران و صاحب‌نظران حوزه مدیریت، روانشناسی و علوم تربیتی و... مصاحبه با اساتید مجرب دارنده تحصیلات دکتری و مرتبط با بیش از ۵ سال سابقه تدریس (برای حصول اطمینان از قابلیت کاربرد)، انتقال پذیری (مصاحبه و مشورت با تعداد ۲۳ نفر متخصص که در فراگرد پژوهش مشارکت نداشتند صورت گرفت، و به منظور رعایت اصل بی طرفی (تأییدپذیری)، کلیه جزئیات پژوهش در تمامی مراحل به دقت ثبت و ضبط گردید.

یافته‌ها

در این پژوهش از روش تحلیل مضمون به شیوه آتراید استرلینگ به‌عنوان تحلیل داده مورد استفاده قرار گرفت، که با استخراج مفاهیم پایه (کلیدی)، سازمان دهنده (محوری) و فراگیر، شبکه مضامین ترسیم شد و به منظور اعتباریابی الگوی پیشنهادی، نظرات خبرگان در قالب پرسشنامه مورد ارزیابی قرار گرفت. در این مرحله با استفاده از روش تحلیل مضمون سعی می‌شود، مضامین هر مدل استخراج و دسته بندی شود، که این روش مستلزم انجام سه مرحله است. مرحله اول) کدگذاری توصیفی: در این مرحله عناصر موجود در هر مدل به عنوان کد، استخراج و سپس از میان کدها، مضامین پایه (که همان ویژگی‌های تکراری و متمایز در متن هستند شناخته می‌شوند. مرحله دوم) کدگذاری تفسیری: در این مرحله مضامین پایه بر اساس مبانی نظری و مصاحبه‌های انجام شده طبقه بندی شده که آن‌ها را مضامین سازمان دهنده (محوری) می‌نامند. مرحله سوم و آخرین مرحله، تعیین مضمون فراگیر است، که تمامی مضامین تعیین شده را در بر میگیرد (کینگ و هاروکس). بر همین اساس، در مجموع ۵۳۱ کد اولیه استخراج گردید، که پس از چندین بار مرور و خالصه سازی، براساس تشابه و تناسب طبقه بندی و ادغام شدند و در قالب ۱۴۵ مضمون پایه، ۱۷ مضمون سازمان دهنده و ۵ مضمون فراگیر طبقه بندی گردیدند.

در مرحله اول مطالعات گسترده در مقالات و کتب مرتبط صورت گرفت و سپس مصاحبه‌های نیمه ساختارمند با اساتید دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، صاحب‌نظران و پژوهشگران حوزه علوم تربیتی با تأکید بر مدیریت آموزشگاهی و مدیران مجرب و با سابقه دارنده مدارک تحصیلی عالی (دکتر) و فوق لیسانس و لیسانس) در رشته‌های مرتبط انجام شد و مورد تحلیل قرار گرفت و کدهای معنایی اولیه استخراج گردید. نحوه استخراج کدها از مقالات، مصاحبه‌ها و کتب به روش استقرایی (مبتنی بر داده) صورت پذیرفت، بدین شیوه که با مطالعه دقیق و مکرر مقالات، مصاحبه‌ها و کتب، کدهای

پرتکرار و کدهای مرتبط مشهود و مکنون موجود در متون موصوف (مقالات، مصاحبه‌ها و کتب)، شناسایی و ثبت اولیه گردید. سپس قالب مضامین استخراج شد و تجزیه و تفکیک متن به بخش‌های کوچکتر و کدگذاری داده‌ها صورت گرفت. در ادامه، کدها با قالب مضامین مستخرج تطبیق داده شد و مضامین استخراج گردید. در گام بعد، مضامین مرتب شدند و مضامین پایه، سازمان دهنده و فراگیر انتخاب و تعیین گردیدند و شبکه مضامین رسم شد. تحلیل شبکه مضامین نیز با نام گذاری مضامین و توصیف و توضیح شبکه مضامین صورت گرفت. مشخصات مردم شناختی شرکت کنندگان در بخش کیفی بدین صورت بود، که از بین ۳۷ افراد شرکت کننده در مصاحبه، ۱۴ مرد و ۲۳ نفر زن بودند. بنابراین با توجه به نتایج و بررسی‌های موجود، در ادامه به بررسی مصاحبه‌ها پرداخته شده است.

جدول ۱. مضامین پایه بر اساس متن مصاحبه‌ها

ردیف	پاره گفتارها	کد کاربر	کد باز
1	من دانشجویی شاغلم که در دانشگاه آزاد با توجه به شغلم، در رشته‌ای مرتبط با آن را انتخاب کردم و مشغول به تحصیل می‌باشم یکی از مزیت‌های دانشگاه آزاد بر سایر دانشگاه‌ها همین است که دانشجویان می‌توانند هدفمند با توجه به رشته دلخواه تحصیل و پژوهش کنند.	A	تحصیل در رشته دلخواه مزیت تحصیل همزمان با کار
2	همیشه دوست داشتم در دانشگاهی مانند همین دانشگاه آزاد، درس بخوانم که علم محور باشد و موضوعی کار کند و مهارت‌هایی را به دانشجویان بیاموزد تا در پایان تحصیل دانشجویان دچار سردرگمی نشوند و بتوانند در جامعه براساس مهارت آموخته شده وارد بازار کار شوند.	B	علم محور دانشگاه آزاد- مهارت آموزی در دانشگاه آزاد- براساس مهارت وارد بازار کار شدن-
3	به عنوان دانشجویی آزاد اندیش، همیشه به دنبال بحث‌ها و نشست‌های آزاد اندیشی بودم که خدا رو شکر این را در دانشگاه آزاد یافتیم چرا که این دانشگاه با داشتن	C	نشست های آزاد اندیشی- رشد تفکر نقادانه دانشجویان-

	<p>کرسی های آزاد انیشتی امکان رشد فکری و تفکر نقادانه دانشجویان را فراهم می کرد. آزادی بیان در دانشگاه آزاد</p>
<p>تعامل با دوستان و همکلاسی ها.</p>	<p>4 لذت بخش ترین لحظات زندگی ام را در دانشگاه آزاد داشتم زیرا به خاطر تعامل های خوبی که با دوستانم و همکلاسی هایم داشتم خاطرات بسیار خوبی همراه با کسب تجارب، برای خودم ساختم.</p>
<p>داشتن اساتید با سواد- برتری در حوزه فناوری نسبت به بعضی دانشگاه ها- داشتن امکانات و فضای مناسب</p>	<p>5 به این دلیل دانشگاه آزاد رو انتخاب کردم که از آشنایان و خانواده ام شنیدم که به دلیل داشتن اساتید باسواد و امکانات برتر و فضای مناسب، در حوزه فناوری و دیگر مسایل نسبت به سایر دانشگاه ها بهتر عمل کرده است.</p>
<p>تعامل دانشجویان با دانشگاه آزاد- سازگار بودن دانشگاه آزاد با روحیات دانشجویان- برگزار انواع جشنواره ها - نقش آفرینی دانشجویان- فعالیت های فرهنگی- اجتماعی در دانشگاه</p>	<p>6 دلیل من به خاطر ادامه تحصیل در دانشگاه آزاد به خاطر تعامل دانشجویان با دانشگاه در زمینه ای نقش آفرینی دانشجویان با برگزاری انواع جشنواره ها و رویدادها و امکان فعالیت های فرهنگی- اجتماعی بود چون کاملاً با روحیات من سازگار بود</p>
<p>شرایط در دسترس بودن دانشگاه برای دانشجویان- سخت گرفت بعضی از خانواده ها جهت تحصیل در دیگر شهرها- ضعف مالی خانواده ها-</p>	<p>7 چون شرایطم طوری بود که نتوانستم به دانشگاه های دولتی بروم وقتی خانوادم علاقه منو متوجه شدند اجازه رفتن به دانشگاه آزاد رو بهم داند بدلیل اینکه در شهر خودم بود و هزینه های جانبی را نداشت.</p>
<p>داشتن حس خوب در این دانشگاه- پیشرفت علمی- قصد ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر در این دانشگاه</p>	<p>8 دانشگاه آزاد حس خوبی به من می دهد. احساس خوبی دارم طوری که دوست دارم همیشه دانشگاه باشم. همچنین به دلیل پیشرفت علمی که در خودم دیدم علاقه من</p>

به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر در این دانشگاه را زیاد تر کرد.

<p>9 - عدم تداخل یا هماهنگی کلاس ها با شغلم - همکاری اساتید دانشگاه - مقدر بوده ادامه تحصیل برای همه برگزار کلاسها حتی در روزهای تعطیل</p>	H	<p>9 اوادم دانشگاه آزاد چون برام مقدر نبود برم دولتی. چون یک سری محدودیتها داشتم. مهم تر اینکه کلاس های دانشگاه آزاد پنج شنبه و جمعه برگزار می شد و مشکلی برای شغلم ایجاد نمی کرد. و همچنین با همکاری اساتید براحتی می توانم در این دانشگاه ادامه تحصیل بدم.</p>
<p>10 خوش برخوردی اساتید. داشتن اساتید با سواد با مدرک دکتری -</p>	A	<p>10 دانشگاه آزاد مکان خوبی برای یادگیری هست. چرا که اساتید آن بسیار با سواد و خوش برخورد هستند. اکثر اساتید مدرک دکترا و جدید دانشجوی دکتری هستند.</p>
<p>11 بحث علمی و تعامل با اساتید - رسیدن به باورهای ذهنی</p>	C	<p>11 دانشجوی دانشگاه ازاد هستم چون لذت می برم وقتی در این دانشگاه می توانم با اساتیدم بحث علمی و تعامل داشته باشم. چون ازین طریق می توانم به باورهای ذهنی خودم در ارتباط با موضوعات مختلف برسم.</p>
<p>13 به چالش کشیدن مباحث مبهم ذهنی - رسیدن به نتایج مطلوب</p>	K	<p>13 در دانشگاه آزاد درس می خوانم. در این دانشگاه می شود که ارائه نقطه نظرات خود را در کلاس های درس نسبت به خیلی از مسائل مبهمی که ذهن ما را درگیر خود کرده را به چالش کشید تا در این خصوص به نتایج مطلوبی برسیم.</p>
<p>14 عدم ترس از شکست - مسلم شدن بسیاری از مفاهیم مسلم</p>	S	<p>14 در دانشگاه آزاد، ترس از شکست در وجود من از بین رفته و خیلی از مواردی که نسبت</p>

		به آن ترس و شک داشتم برایم مسلم شد و رفع گردید.
15	G	افزایش اطلاعات عمومی نسبت به فرهنگ و سیاست
16	A	تاثیر بر روزمرگی دانشجویان
17	T	تاثیر دانشجوی بر رشد دانشگاه و متقابلاً بالعکس - تحول شخصیتی در دانشجویان - تقویت مهارت های روان شناختی در دانشجویان.
18	K	تحت تاثیر قرارداد بعد هیجانی دانشجویان. ایجاد تغییرات هیجانی
19	p	ایجاد حس و حال خوب در دانشجویان - ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر در همین دانشگاه - تعامل با اساتید و کارکنان به خاطر اخلاق خوب آنان -

	<p>کانان و اساتید حالم را خوب کرد و احساس شادی مضاعفی را در خودم احساس کردم طوری که علاقه ام به تحصیل و ادامه در این دانشگاه زیاد شده و تصمیم گرفتم در مقاطع بالاتر نیز در همین دانشگاه باشم.</p>
<p>جذب دانشجویان به دلیل چشم انزاز زیبایی ساختمانهای دانشگاه آزاد- توجه به نوع معماری دانشگاه</p>	<p>20 فرم چشم انداز ساختمان‌های دانشگاه‌های آزاد مرا مجبوب خود کرده و همچنین نوع معماری آن توجه ما دانشجویان را جلب شده.</p>
<p>فراهم کردن امکانات رفاهی. آموزشی دانشجویان از سوی دانشگاه- جذب حداکثری دانشجویان- تربیت افراد متخصص- بی نیازی شرکت ها و ادارات از نیروهای متخصص- نداشتن دغدغه جانبی از سوی دانشجویان- تجهیز رفاهی دانشگاه-</p>	<p>21 به عنوان یک دانشجوی دانشگاه آزاد اقرار می‌کنم که امکانات رفاهی و آموزشی در طول تحصیل نسبت به بعضی از دانشگاهها بسیار بهتر و متنوع تر بود که این خود باعث انگیزه ای مضاعف شد که تحصیل را ادامه دهیم. از لحاظ علمی و دیگر مسائل نیز دانشجویان را حمایت می‌کردند، مثلا غذا خوری ها سلف سرویس ها را توسعه می‌دادند، تا ما دغدغه اشپزی و یا خرید غذا را نداشته باشیم. مسولین دانشگاه در این قسمت توجه بیشتری می‌کردند که اوضاع ما مانند دانشگاه‌های دولتی شود. که هزینه های جانبی رو نداشته باشیم. در غیر این صورت مطمئنا باعث بی توجهی ما به درس می‌شد. و مجبور نباشیم دنبال یافتن شغلی پاره وقت و ... و که موارد باعث بی توجهی به دانشگاه می‌شود. دانشگاه به موارد ذکر شده بالا همیشه توجه ی کرد تا میزان توجه دانشجو به درس و تخصص بیشتر شود و باعث پیشرفت آن‌ها شود و ازین پس شرکت‌ها و ادارات نیروهای</p>

<p>متخصص خود را از دانشگاه آزاد خواهند گرفت. و ما هم به نوایی برسیم و باعث جذب بیشتر دانشجو از سمت دانشگاه آزاد شود.</p>	<p>22 برای حمایت بیشتر از دانشجویان می‌بایست کیفیت غذاهای سلف را بالا می‌بردند، تا دانشجویان مجبور نشوند غذاهای فریز کرده بخورند یا از بیرون تهیه کنند و یا وقتشان را صرف آشپزی کنند. البته این حق مسلم دانشجویان هست که دانشگاه غذاهای با کیفیتی را با هزینه کم برای دانشجویانشان تهیه کنند.</p>
<p>حمایت بیشتر از دانشجویان در بحث فراهم کردن غذای با کیفیت- کم کردن دغدغه های دانشجویان این دانشگاه.</p>	A
<p>اشتغال‌زایی از طرف دانشگاه- معرفی به کار از سوی دانشگاه- حمات مالی در جهت دادن وام هایی با بهره کم و شرایط آسان.</p>	E
<p>23 بعد از فارغ التحصیلی هم دانشگاه ما را رها نمی‌کند و از جانب دانشگاه معرفی به کار می‌شویم. برای اشتغال‌زایی دانشجویانی که فارغ‌التحصیل می‌شود، اشتغال‌زایی می‌کند. و ما را از حمایت خود محروم نمی‌نماید. همچنین با وام‌های دانشجویی که به ما می‌دهد و شرایط گرفتن آن را آسان تر می‌کند تا ما بتوانیم از این لطف دانشگاه بهره ببریم.</p>	K
<p>آسان گیر در نقل و انتقالات دانشجویان به واحدهای دیگر- دادن وام های مدت دار با پرداخت زمان دار- درک بیشتر دانشجویان در پرداخت شهریه‌ها و دیگر موارد.</p>	<p>24 در بحث نقل و انتقالات دانشگاه‌های آزاد باید در حد امکان به واحدهای دیگر همکاری می‌کند تا ما دانشجویان در شهر های نزدیک به سکونت خومان با خیالی آسوده تر به ادامه تحصیل پردازیم. مورد دوم اقساط بستن شهریه‌های ماست که لطف زیادی در حق ما دانشجویان می‌کنند، ما منکر این مطلب نیستیم که نباید شهریه دهیم، چرا که دانشگاه هم هزینه های دارد که ما باید با پرداختن شهریه‌ها مان آن را</p>

	<p>مرتفع کنیم. دادن فرصت در باز پرداخت وام‌ها یا شهریه به ما لطف زیادی می‌کنند.</p>
<p>مانع از آسیب‌های روحی و روانی ناشی از فراق والدین - عدم پرداخت هزینه‌های ناشی از رفت و آمد در دیگر شهرها. مختار بودن ما از انتخاب رشته مورد علاقه و شهرهای مورد علاقه جهت ادامه تحصیل در تمامی مقاطع تحصیلی.</p>	<p>25 از نظر من بزرگترین حسن دانشگاه آزاد اینه که در اکثر شهرهای کشور وجود داره و نیاز نیست ما سختیهای دور از خانواده را تحمل کنیم و آسیب روحی و روانی شویم از طرفی هم درسته که شهریه پرداخت می‌کنیم ولی هزینه‌ها بخصوص ایاب و ذهاب و خطرات ناشی از آن متوجه ما نیست. دیگر مواردی که مادر انتخاب آن مختار هستیم که هر رشته‌ای که بخوایم می‌توانیم بریم و مهم تر هر شهری که انتخاب کنیم می‌توانیم ادامه تحصیل کنیم.</p>
<p>تقلیل شهریه دانشگاه آزاد - تعلق خاطر و علاقه‌مندی بیشتر - جذب بیشتر دانشجویان - ارتباط عاطفی دانشجویان با اساتید و کارکنان - تامین منابع مالی دانشگاه - حضور پررنگ دانشجویان در کلاس‌های درس -</p>	<p>26 من فکر می‌کنم چون شهریه دانشگاه آزاد را به صورت اقساط از ما میگیرند یکی از مواردی است که علاقه‌مندی و تعلق خاطر ما دانشجویان نسبت به دانشگاه آزاد بیشتر شده است. همچنین از بعد عاطفی هم آگه به این مسئله نگاه کنیم در می‌یابیم که روابط عاطفی که بین دانشجو و استاد و کادر دانشگاه است آگه پررنگ تر از سایر دانشکده‌ها هست باعث جذب بیشتر دانشجویان به دانشگاه می‌شد و چون اساتید دلسوز نسبت به دانشجویان توجه بیشتری می‌کنند، در مقابل باعث علاقه‌مندی آنان به آمدن به این دانشگاه و حضور در کلاس‌های درس این اساتید می‌شود. در نتیجه وجود دانشجویان بیشتر باعث می‌شود که دانشگاه هم به دلیل پرداخت شهریه این دانشجویان از نظر مالی تأمین می‌شود.</p>

<p>ارائه سرویس دهی با کیفیت- وجود امکانات تفریحی و آموزشی از جمله استخر و مجموعه های ورزشی- داشتن اساتیدی با انگیزه و باسواد- جدی گرفتن کلاس های درس- تدریس عالی اساتید- معرفی منابع درسی با محتوایی عالی-</p>	<p>27 راستش من در ابتدا توقعات یا بهتر بگم انتظارات زیادی از دانشگاه آزاد نداشتم ولی در مقابل هزینه های که پرداخت می کردیم امکانات خوبی هم برامون تدارک دیده بودند سرویس دهی هاشون با کیفیت بود. مثلا امکاناتی چون استخر. مجموعه های ورزشی هم برای آقایان هم بانوان در اختیار ما دانشجویان گذاشتند. یکی دیگر از انتظارات ما داشتن اساتید باسواد بود که خداروشکر اساتیدی دلسوز و با سواد با مدرک دکتری داشتیم. که کاملاً، اساتید هم کلاسها رو جدی می گرفتند و بر بعضی از دانشجویان فراری رو سخت می گرفتند و همه را به سمت درس خواندن می کشاندند و در پایان ترم هم امتحان خوبی خواهیم دادیم و نتایج درخشان داشتیم. در ضمن منابع درسی ما هم از منابع معتبر و مفاهیمی در سطح دانشگاه های دولتی بود.</p>
<p>ارائه امکانات رفاهی در جهت خدمت رسانی به دانشجویان. - تشویق دانشجویان ممتاز علمی- نصب سیستم های سرمایشی و گرمایشی و کامپیوتری و پروژکشن در تمامی کلاس های درسی.- پایبند شدن دانشگاه به اجرای قوانین دانشگاهی</p>	<p>28 دانشگاه آزاد دانشجویانش راد رک می- کرد. پایبند به قانون و مقرراتی بود که برای ما دانشجویان وضع کرده بود و قانون مند در ارتباط با حضور و غیاب دانشجویان. دانشجویان ممتازش را به نوعی تشویق می- کرد. دانشجویانی که مشکلات مالی داشتند را با اقساطی کردن شهریه ، حمایت می کرد. سلف سرویس های دانشگاه همیشه آماده ارائه بهترین خدمت رسانی ها بود. سیستم های سرمایشی و گرمایش و سیستم های کامپیوتری و ویدئو پروژکشن در تمامی کلاس ها نصب بود. اساتید بروز و ابدیت بودند.</p>

<p>معرفی محتوای آموزشی پربار-اساتید در امر تدریس جدی تر عمل نمایند- بروز شدن اساتید</p>	E	<p>29 محتوای علمی پر باری که تاثیر گذاری بیشتری داشته باشد معرفی می کردند. اساتید نیز به طور جدی تری در تدریس عمل می کردند و ابدیت بودند.</p>
<p>تهیه وسایل کمک آموزشی و مرتبط با رشته ها- تحول در دانشجو جهت تحول در دانشگاه- امکان ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر در اکثر دانشگاه های آزاد</p>	A	<p>30 من به عنوان یک دانشجو شاهد وسایل کمک آموزشی بهتر و بروز در دانشگاه بودم. که مرتبط با رشته جهت تدریسی با کیفیت از سوی اساتید بود. زیرا دانشگاه آزاد می خواست در دانشجویان تحول ایجاد کند. بر همین اساس می بایست در ابتدا با تجهیز کردن کلاس های خود به انواع وسایل کمک آموزشی در دانشجویان تحول ایجاد کند. همچنین شرایط ادامه تحصیل را برای مقطع بالاتر در تمامی دانشگاه های آزاد فراهم می کرد.</p>
<p>دادن خدمات رفاهی - وجود کتاب های علمی در کتابخانه دانشگاه- شهریه های اقساطی- نظارت بر خوابگاه ها-سلف سرویس</p>	M	<p>31 دانشجوی دانشگاه آزاد هستم با نظارت بیشتری بر خوابگاهها. سلف سرویس و سایر خدمات در این دانشگاه انجام می گیرد با خیال راحت تری به درس خواندن می پردازم. یکی دیگر از مزیت های دانشگاه ما وجود کتاب های علمی در کتابخانه دانشگاه می باشد. و به همین دلیل اکثر اوقات کتابخانه دانشگاه پر از دانشجو می باشد.</p>
<p>توجه به مشکلات آموزشی. پژوهشی و رفاهی</p>	S	<p>32 مشاهده کردم که در این واحد دانشگاهی وجود امکانت رفاهی، آموزشی و پژوهشی در دانشگاه باعث دلگرمی دانشجویان شده است بر این اساس دانشگاه تمام تلاش خود را می کند که دانشجویان در مشکلات به حال خود رها نشوند و به مشکلات آنها توجه می کند.</p>

<p>توجه بیشتر به امر آموزش و پژوهش در مقطع دکتری - نظارت همه جانبه اساتید بر اجرا و نوشتن پایان نامه ها و پژوهش دانشجویان دکتری - تجمیع دروس دکتری در یک یا دو روز</p>	<p>33 دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد هستم در مقطع دکتری. دانشگاه آزاد هم به مثابه دیگر دانشگاههای دولتی توجهی خاص به بحث آموزش و پژوهش دانشجویان A میکند. لذا دانشجویان به حال خود راه نمی شوند و تمام وقت به پژوهش وووو می پردازند در این خصوص جهت رفاه حال دانشجویان دروس دکتری در یک روزیا دوروز تجمیع می شود. در نوشتن پایان نامه ها هم باید اساتید دقت بیشتری و نظارت دقیقی بر روند انجام پژوهش دانشجویان می کنند.</p>
<p>داشتن یک حس خوب درونی در دانشگاه- پیشنهاد به سایر دوستانم در جهت ادامه تحصیل در دانشگاه آزاد</p>	<p>34 من در دانشگاه آزاد، با داشتن یک حس خوب درونی، که در خود حس می کنم حال خوبی دارم. براین اساس به دوستان خود نیز پیشنهاد می کنم که در این دانشگاه به تحصیلات خود ادامه دهند. وقتی من با این حس و حال خوب تحصیلاتم را شروع کنم. مطمئن نمی توانم حس تنفر پیدا کنم و همواره سعی می کنم به دنبال رفع مسایلی که روانم را آزرده خاطر می کند باشم. و سعی می کنم دیگر دوستان را نیز دعوت کنم نه اینکه آن ها را فراری دهم.</p>
<p>- توجه زیاد دانشگاه آزاد به دانشجویان - دعوت از اساتید باسواد و دانشجویان در کلاس های درس</p>	<p>35 در این دانشگاه به عنوان فردی که می خواهد وارد جامعه علمی شود تلاش می- کردیم. دانشگاه هم همسو با ما در تجهیز و تهیه سرفصل های آموزشی مطابق با سار دانشگاه های دولتی و همچنین آوردن اساتید با سواد، سعی می کند ما را در رسیدن به اهدافمان یاری رساند. که این خود باعث تعلق خاطر از سوی ما</p>

		دانشجویان خواهد شد. که نتایج درخشان آن عاید دانشگاه خواهد شد. براین اساس ذی نفعان دانشگاه پیوسته تدابیری اتخاذ می‌نمایند، تا به این مهم رسیدگی کنند.
36	R	من خودم دانشگاه آزاد را برای ادامه تحصیل انتخاب کردم، چرا که با شرایطم بیشتر جور بود. چرا که رشته مورد علاقه‌ام را در این دانشگاه می‌خوانم. چون رشته خیلی برایم مهم بود. چون آگه می‌خواستم در دانشگاه دولتی بخوانم هم قبول شدن سخت بود هم به خاطر مسافت دور خانواده به من اجازه رفتن را نمی‌دادند.
37	T	دلایلی که مرا جذب دانشگاه آزاد کرد وجود دانشگاه در شهر خودم. داشتن شرایط متاهلی و داشتن بچه که قادر به تحصیل در دیگر دانشگاه‌ها نبودم. معتبر بودن دانشگاه آزاد. سواد اساتید که اکثرا دارای مدرک دکتری هستند. نداشتن شرایط رفتن به دانشگاه‌های دولتی.
38	B	چون نمی‌توانستم راه دور برم و خانواده مانع از رفتن من می‌شدند و من زیاد دوست داشتم ادامه تحصیل دهم خدارو شکر کردم که در زادگاهم دانشگاه آزاد وجود داشت تا مانعی برای ادامه تحصیل نداشته باشم. همسرم برتری دانشگاه آزاد را بر دانشگاه پیام نور را عنوان کردند ازین جهت که هم اساتید خوبی دارد وهم کلاسهای حضوری دارد بنابراین این دانشگاه آزاد را انتخاب کردم. متوجه شدم که ورود به دانشگاه آزاد هم اسانتر و هم راحت تر است و مدرک آن نیز معتبر تر. و اخذ
		تحصیل در رشته مورد علاقه‌ام در این دانشگاه - شرایط سخت خانواده - مسافت نزدیک دانشگاه آزاد
		جذب دانشگاه آزاد در شهر محل سکونت - موانعی چون داشتن شرایط متأهلی و داشتن فرزند - اساتید با سواد با مدرک دکتری
		برداشتن موانع ادامه تحصیل در دانشگاه آزاد - دانشگاه آزاد به مثابه چراغی که راه را به دانشجویان جویای علم روشن می‌کند و موانع را بر می‌دارد. داشتن اساتید باسواد و خوب - داشت کلاس های حضوری - برتری این دانشگاه بر سایر دانشگاهها در دسترس بودن دانشگاه

مدرک در این دانشگاه از نظر زمانی هم کوتاه تر و راحت است	
39	<p>دانشگاه دولتی هم قبول شدم ولی ترجیح دادم که رشته مورد علاقم را در دانشگاه آزاد بخوانم و ادامه دهم. و چون دوست داشتم سریع وارد بازار کار شوم به دانشگاه ازاد امدم. چون دوستانم رادیده بودم که از طریق دانشگاه آزاد سریع تر جذب بازار کار شدند.</p>
Z	<p>ادامه تحصیل در رشته مورد علاقه- جذب سریع بازار کار از طریق این دانشگاه</p>
40	<p>احترام و عزتی که در دانشگاه آزاد در جمع همکلاس هایم پیدا کردم امید به زندگی را در وجودم شعله ور ساخت هرگز فکر نمی- کردم با وجود مشکلاتی که داشتم بتوانم سر بلند کنم و به درس خواندنم در مقاطع مختلف ادامه دهم. خدا رو شکر می گویم که خدا دانشگاه آزاد را برای ما که توانایی مالی و دیگر توانایی ها را نداشتیم آفرید تا توانمندی های خود را فردا روز برای سر بلندی کشورمان به نمایش بگذاریم.</p>
D	<p>عزت و احترام و سربلندی که دانشگاه آزاد برای ما به ارمغان آورده است- شکوفا شدن توانمندی های دانشجویان- امید به زندگی در وجود بعضی از دانشجویان- احساس ارزشمند بودن</p>
41	<p>از اینکه دانشگاه آزاد دانشجویان شاغل و مشکل دار را درک می کند و به طرق مختلف (حضوری- مجازی)، از ما حمایت می کند و به ما درس می آموزد رضایت کامل داریم و این فرصت خوبی است که ما ضمن قدردانی از زحمات اساتید که به ما انگیزه مضاعفی می بخشند به تحصیل ادامه دهیم.</p>
E	<p>درک کردن از سوی دانشگاه- حمایت از دانشجویان در امر تحصیل- فرصت- انگیزه به دانشجویان</p>
42	<p>برای دانشجویان جوانی مانند ما که به طور همزمان تحصیل و تدریس می کنیم، دانشگاه آزاد، یک فرصت بی نظیر برای رشد شخصی و شغلی می باشد. این کار به</p>
G	<p>فرصت رشد شخصی و شغلی- یادگیری مهارت های مدیریتی- تدوین سیاست های انضباطی ضمن تعامل با دانش آموزان.</p>

			ما اعتماد به نفس بیشتر، مهارت‌های مدیریتی بهتر، سیاست‌های انضباطی و تعامل با دانشجویان و ارتباط عمیق‌تر با موضوعات مورد علاقه را می‌آموزد.
43	N	فعالیت‌های تعاملی و جذاب، دانشجویان را به مشارکت و تفکر خلاقانه‌تر در کلاس تشویق می‌کنند.	بسیار خرسندم که اساتیدم از طریق فعالیت‌های تعاملی و جذاب، دانشجویان را به مشارکت و تفکر خلاقانه‌تر در کلاس تشویق می‌کنند.
44	T	در دانشگاه احساس استقلال خاصی دارم چرا که در دانشگاه تریبون آزاد داریم به ما اجازه می‌دهند، که مسائل و مشکلاتمان را بیان کنیم. آزادی بیان داریم. شخصا به امورات روز مره می‌پردازیم. و نوعی بزرگ شدن را در درون خود احساس می‌کنیم. دخیل دادن در امورات دانشگاهی و گاه‌ها کشوری.	داشتن حس استقلال در دانشگاه - رفع مسائل و مشکلاتمان.
45	M	از این که در دانشگاه آزاد به ما فرصت یادگیری می‌دهند تا زمینه را برای رشد و شکوفایی ما فراهم کنند بسیار خوشحالم. وجود آزمایشگاه‌های مجهز. سیستم‌های کامپیوتری مجهز به ویدئو پروژکشن و وجود کتابخانه با انواع کتاب‌هاب مرجع و الکترونیك، وجود اساتیدی با سواد در جوار ما دانشجویان، انگیزه را در درون ما زنده می‌کنند که این خود باعث شکفتن استعدادهای نهفته در وجود ماست. بهره‌گیری از توان علمی و هنری ما دانشجویان در برگزاری برنامه‌ها و جشنواره‌های علمی و هنری و نشست‌های علمی باعث مزیت رقابت گردیده است.	شکفته شدن استعدادهای درونی دانشجویان - تجهیز کلاس‌های دانشگاه به انواع سیستم‌های الکترونیکی - وجود اساتید باسواد در جوار دانشجویان - نشست علمی - برگزاری جشنواره‌ها

<p>وجود دانشجویانی با قومیت های مختلف در دانشگاه- وجود فرهنگ های مختلف در کنار هم- وجود تعامل بین دانشجویان. تبادل فرهنگی</p>	<p>46 چیزی که منو مجذوب خود کرده در دانشگاه، وجود دوستانی با قومیت های مختلف، با فرهنگ های مختلف هست که در کنار هم با صلح و صفا زندگی می کنیم. راستش بعضی مواقع بدون اینکه متوجه بشیم، از رفتارهای هم تاثیر می پذیریم، و از واژه های دیگر قومها در گفتگوهایمان بکار می بریم. در کل با هم نوعی تعامل برقرار می کنیم، که باعث جذابیت زندگی دانشجویی مون شده است. که در دانشگاه تبادل فرهنگی برقرار می کنیم.</p>
---	---

با ارزیابی و بازخورد از اساتید راهنما و مشاوران، و همچنین با دریافت بازخورد از مصاحبه شوندگان، مضامین پایه مورد بررسی و اصلاح قرار گرفتند. پس از دستیابی به مضامین پایه اولیه تعداد ۱۱۸ مضمون پایه غیر تکراری و مورد تأیید استادان راهنما و مشاور بدست آمد و سپس مضامین انتزاعی تشکیل شدند. در این مرحله از تحلیل مضمون، با سازماندهی مضامین اولیه به دست آمده، سعی شد به دست یابی به مضامین انتزاعی تری که به مضامین اصلی نزدیک تر هستند، اقدام شود.

جدول ۲. مضامین پایه، مضامین سازمان دهنده و مضامین فراگیر

مضامین اصلی	مضامین فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه	ردیف
			<p>۱ - تشویق دانشجویان ممتاز علمی- دانشگاه آزاد به مثابه چراغی که راه را به دانشجویان جویای علم روشن می کند و موانع را بر می دارد.</p> <p>-توسعه کمی و کیفی دانشگاه به لحاظ دانشن دانشجویان داخلی و خارجی</p> <p>-افزایش اطلاعات عمومی نسبت به فرهنگ و سیاست</p>	

		<p>-اندیشه ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر در این دانشگاه</p> <p>- تجدید نظر دانشگاه آزاد در جهت بازسازی کارکردهای خود</p>
حس استقلال	2	<p>- پرداختن به امورات روز مره</p> <p>- داشتن حس آزادی</p> <p>-آزادانه نقادی کردن در دانشگاه</p> <p>وجود تریبون آزاد</p> <p>پیگیری مسائل و مشکلات به طور کلی (درسی و غیر درسی)</p> <p>درآمد زایی جهت رفع نیازها در دانشگاه-</p> <p>دخالت دادن جوانان در مسائل دانشگاهی و گاه کشور</p> <p>داشتن حس خوبی از نوع استقلال-</p>
بهبودی روانی	3	<p>رسیدن به نتایج مطلوب - تقویت مهارت های روان شناختی در دانشجویان -.</p> <p>تحت تاثیر قرار دادن بعد هیجانی دانشجویان-</p> <p>ایجاد تغییرات هیجانی-</p> <p>-ایجاد حس و حال خوب در دانشجویان-</p> <p>مانع از آسیب های روحی و روانی ناشی از فراق والدین - -</p> <p>-عدم ترس از شکست</p> <p>- بالا رفتن عزت نفس در دانشجویان</p>
حس ارزشمندی	4	<p>-شکوفای شدن توانمندی های دانشجویان</p> <p>-امید به زندگی در وجود بعضی از دانشجویان</p> <p>-احساس ارزشمند بودن</p> <p>-افزایش کارایی دانشگاهی</p> <p>-درک شدن از سوی دانشگاه-</p>

	<p>5</p> <p>ارتباط دانشجویی</p> <p>نشست های آزاد اندیشی - نقش آفرینی دانشجوی -</p> <p>داشتن بک حس خوب درونی در دانشگاه -</p> <p>فعالیت های فرهنگی - اجتماعی در دانشگاه -</p> <p>رشد تفکر نقادانه دانشجویان - تقویت مهارت های روان شناختی در دانشجویان معرفی منابع درسی با محتوایی عالی -</p>
	<p>6</p> <p>ارتباط با جامعه علمی</p> <p>تعامل دانشجویان با دانشگاه -</p> <p>تعامل با اساتید و کارکنان به خاطر اخلاق خوب آنان</p> <p>تعامل با دانشجویان تعامل با دوستان و همکلاسی ها - تعامل اساتید با دانشجویان بین الملل در دانشگاه آزاد.</p>
<p>تعلق خاطر</p>	<p>7</p> <p>تعامل بین فرهنگی</p> <p>- وجود دانشجویانی در کتا ر هم با داشتن قومیت های مختلف</p> <p>-تبادل فرهنگی</p> <p>- ارتباطات بین دانشجویی میان فرهنگ های پیچیده</p> <p>- زندگی جمعی دانشجویان با وجود اختلاف در زبان ، مذهب ارزشها، اعتقادات، رفتارها</p> <p>- تعاملات بسیاری از رفتار ها بین دانشجویان با فرهنگ های مختلف.(زندگی و رفتارهای روز مره)</p>
	<p>8</p> <p>پشتیبانی</p> <p>-حمایت بیشتر از دانشجویان در بحث فراهم کردن غذای با کیفیت</p> <p>نصب سیستم های سرمایشی و گرمایشی و کامپیوتری و پروژکشن در تمامی کلاس های درسی. داشتن امکانات و فضای مناسب-</p>

تعامل گرای

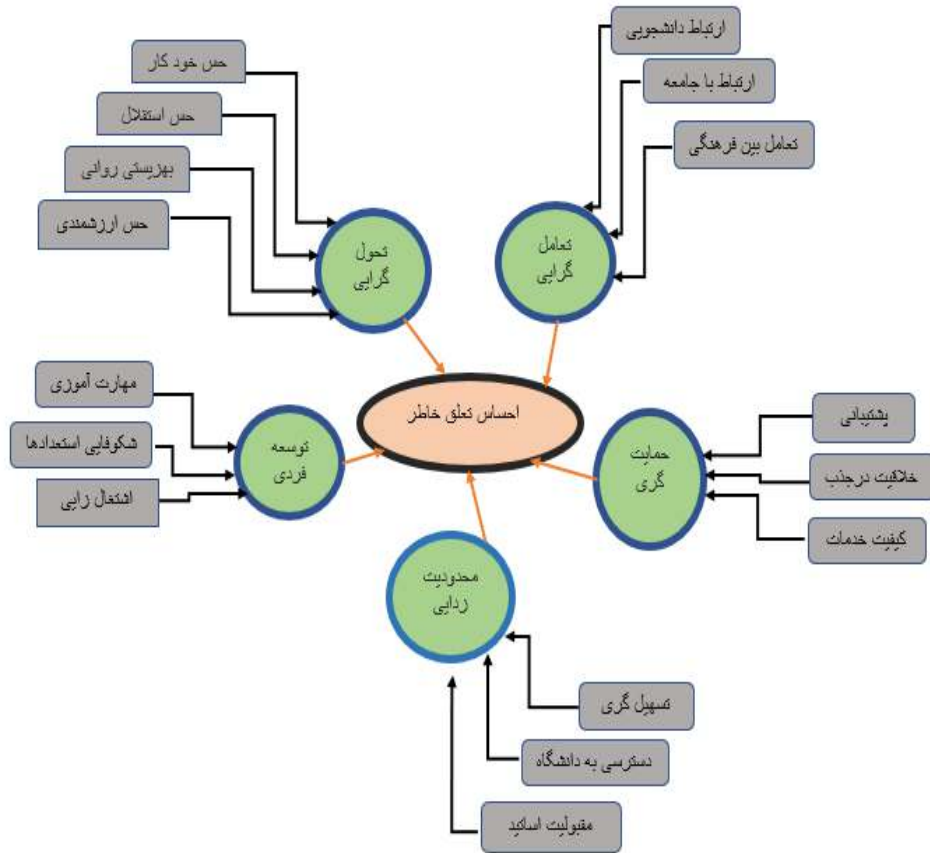
حمایتگری

کم کردن دغدغه های دانشجویان این دانشگاه -
 - حمایت از دانشجویان در امر تحصیل
 - حمات مالی در جهت دادن وام هایی با بهره کم و شرایط آسان
 - عزت و احترام و سربلندی که دانشگاه آزاد برای ما به ارمغان آورده است - آسان گیری درانقل و انتقالات دانشجویان به واحدهای دیگر -
 - دادن وام های مدت دار با پرداخت زمان دار -
 درک بیشتر دانشجویان در پرداخت شهریه ها و دیگر موارد

خلاقیت در جذب	9 -جذب دانشجویان به دلیل چشم انداز زیبای ساختمانهای دانشگاه آزاد- -جذب حداکثری دانشجویان تعلق خاطر و علاقمندی بیشتر -جذب بیشتر دانشجویان داخلی و بین الملل - - -پایبند شدن دانشگاه به اجرای قوانین دانشگاهی توجه به نوع معماری دانشگاه توسعه راهبرد جذب دانشجویان - -فعالیت های تعاملی و جذاب
کیفیت خدمات	10 پرداخت شهریه اقساطی و کم - رضایت دانشجویان و متعهد شدن آنان ارائه سرویس دهی با کیفیت وجود امکانات تفریحی و آموزشی از جمله استخر و مجموعه های ورزشی - فراهم کردن امکانت رفاهی. آموزشی دانشجویان

تسهیل گری	<p>11 شرایط سخت خانواده- ضعف مالی خانواده ها- - مسافت نزدیک - وجود دانشگاه آزاد در شهر محل سکونت - کم رنگ شدن موانع تحصیل با وجود داشتن مشکلاتی چون داشتن شرایط متاهلی و داشتن فرزند - سخت گرفتن بعضی از خانواده ها جهت تحصیل در دیگر شهر ها تجهیز امکانات رفاهی - وجود کتاب های علمی در کتابخانه دانشگاه- آسان گیری جهت ادامه تحصیل دانشجویان - انگیزه به دانشجویان - فرصت دادن به دانشجو</p>
دسترسی به دانشگاه	<p>12 وجود دانشگاه آزاد در شهر محل سکونت- - مسافت کم نقل و انتقالات دانشجویان- بومی بودن اکثر اساتید جهت رفع یا راهنمایی دانشجویان- دانشجویان-</p>
مقبولیت اساتید	<p>13 همکاری اساتید دانشگاه- ارتباط عاطفی دانشجو با اساتید و کارکنان خوش برخوردی اساتید - داشتن اساتید با سواد با مدرک دکتری- بحث علمی و تعامل با اساتید - همکاری اساتید دانشگاه - داشتن اساتید با سواد - داشتن اساتیدی با انگیزه و باسواد حضور پر رنگ دانشجویان در کلاسهای درس - جدی گرفتن کلاسهای درس اساتید در امر تدریس جدی تر عمل نمایند پروز شدن اساتید</p>

	نظارت همه جانبه اساتید بر اجرا و نوشتن پایان نامه ها و پژوهش دانشجویان دکتری تجمع دروس دکتری در یک یادو روز تدریس عالی اساتید-	
14	برتری نسبت به بعضی از دانشگاه‌ها، در حوزه فناوری نسبت به سایر دانشگاه‌ها - بی نیازی شرکت‌ها و ادارات از نیروهای متخصص - اشتغال زایی از طرف دانشگاه معرفی به کار از سوی دانشگاه	اشتغال‌زایی
15	- مهارت اموزی در دانشگاه آزاد - براساس مهارت مهارت وارد بازار کار شدن - پیشرفت علمی - عدم تداخل کلاس های مهارتی - شغلم - یادگیری مهارت‌های مدیریتی تدوین سیاست‌های انضباطی ضمن	مهارت آموزی
16	- بهره گیری از توان علمی و هنری دانشجویان در زمینهای مختلف در بستر دانشگاه آزاد - دانشگاه برای دانشجویان منشا تحول است. - ایجاد فرصت های یادگیری برای دانشجویان جهت شکوفا شدن استعدادهای آنها - داشتن تشکل‌های دانشجویی انجمن‌های علمی و غیره - نقش آفرینی در دانشگاه آزاد	شکوفایی استعدادها

شکل ۱. شبکه مضامین مؤلفه های مدل تعلق خاطر دانشجویان به دانشگاه آزاد اسلامی
 با توجه به شکل مضامین طراحی شده، می توان گفت مضمون تعلق خاطر به پنج مضامین فراگیر تحت عناوین: تحول گرایی، تعامل گرایی، حمایت گری، محدودیت زدایی و توسعه فردی تقسیم شده است. مضامین سازمان دهنده نیز به هفده مضمون، تحت عناوین: حسن خود کارآمدی، حسن استقلال، بهزیستی روانی، حسن ارزشمندی، ارتباط دانشجویی، ارتباط با جامعه علمی، تعامل بین

فرهنگی، پشتیبانی، خلاقیت در جذب، کیفیت خدمات، تسهیل‌گری، دسترسی به دانشگاه، مقبولیت اساتید، اشتغال‌زایی، مهارت‌آموزی، شکوفایی استعدادها تقسیم شده است. بر اساس آخرین بررسی‌های انجام شده و ادغام و ترکیب‌های صورت گرفته در مجموع ۱۴۵ مضمون پایه را کشف نموده است. مجموعه مضامین مطرح در شبکه مکمل یکدیگرند و از یکدیگر حمایت می‌کنند، به عبارتی هریک از مضامین دلیلی بر ضرورت یک یا چند مضمون دیگر است. این شبکه، اطلاعات سودمندی را برای طراحی مدل‌نهایی مدیریت مدرسه محور در اختیار قرار داده است و مدل‌نهایی را تا حدود بسیار زیادی از طراحی مدل‌نهایی مدیریت مدرسه محور در اختیار قرار داده است و مدل‌نهایی را تا حدود بسیار زیادی از پدیده‌های شایع کلی‌نگری دور می‌نماید.

بحث و نتیجه‌گیری

موضوع تعلق خاطر به عنوان یکی از مسائل مهم و تعیین‌کننده در کانون توجه این پژوهش بود. گرچه مطالعات متعددی در زمینه تعلق خاطر به طور کلی با تعلق خاطر دانشجو، صورت گرفته، اما هیچکدام از تحقیقات به طور جامع و فراگیر همه ابعاد تعلق خاطر دانشجویان به دانشگاه آزاد را آنگونه که باید مورد توجه باشد، قرار نداده‌اند و در اکثر موارد، بیشتر پژوهش‌های داخلی، در زمینه تعلق خاطر کاری (از توکلی، سلیمی و رضانی، ۱۴۰۰)، و (تعلق خاطر به هویت فرهنگی در بین دانشجویان (کریمی و عزیزی، ۱۳۹۱) و (احساس تعلق به مدرسه (حسین‌مردی و همکاران، ۱۴۰۰)، و (تعلق خاطر دانشجو به دانشگاه به منظور تعیین‌گر هویت (کمالی و همکاران، ۱۴۰۲)، بسنده شده است. ضرورت، اهمیت و گستره و عمق موضوع تعلق خاطر دانشجویان به دانشگاه آزاد اسلامی به عنوان موضوعی استراتژیک و جذاب در مطالعات نظام آموزشی، اهتمام نویسندگان این پژوهش را برانگیخت و آنان را ترغیب نمود تا به بررسی این موضوع بپردازند.

پژوهش حاضر، با هدف شناسایی مولفه‌های تعلق خاطر دانشجویان به دانشگاه آزاد انجام گرفت. براساس یافته‌های پژوهش، برای مفهوم تعلق خاطر، پنج مضمون فراگیر، (تحول‌گستری، تعامل‌گستری، حمایت‌گستری، محدودیت‌زدایی و توسعه‌گستری) و هفده مضمون سازمان‌دهنده (حس خود کار آموی، حس استقلال، حس ارزشمندی، بهزیستی روانی، ارتباط دانشجویی، ارتباط با جامعه علمی، تعامل بین فرهنگی، پشتیبانی، خلاقیت در جذب، کیفیت خدمات، تسهیل‌گری، دسترسی به دانشگاه، مقبولیت اساتید، اشتغال‌زایی، مهارت‌آموزی، و شکوفایی استعدادها) و یکصد و چهل و پنج مضمون پایه از بطن مصاحبه‌ها استخراج گردید. لذا هدف مطالعه کنونی، تبیین

تعلق خاطر دانشجویان به دانشگاه آزاد اسلامی در ایران بوده است. باز نویسندگان خاطر نشان می- سازند که مضامین بدست آمده از این پژوهش براساس مطالعات عمیق مبانی نظری، سوابق پژوهشی و مصاحبه های تخصصی و نیمه ساختارمند با متخصصان، صاحب نظران، خبرگان تعلیم و تربیت و مجریان بدست آمده است.

اولین و بنیادی ترین مضمون فراگیر، که از پژوهش حاضر به دست آمد تحول گسترده بود، که حس خودکارآمدی را به همراه داشت. دانشگاه را به مثابه چراغی که جلو دار دانشجویان جویای علم هستند معرفی می کند، مشوق دانشجویان ممتاز است و باعث توسعه کمی و کیفی به لحاظ داشتن دانشجویان داخلی و خارجی می شود. و نیز باعث بوجود آمدن حس استقلال در دانشجویان شد. طوری که دانشجو در این دانشگاه، آزادانه به نقادی می پردازد و به پیگیری مسائل و مشکلات خود و دوستانش از طریق وجود تریبون های آزاد می پردازد و گاه در مسائل مختلف به ایراد نقطه نظرات خود می پردازد. بنابراین دانشجو از بهزیستی روانی خوبی بهره می برد. و در نتیجه حس ارزشمند بودن رادر درون حس احساس می کند که این خود باعث افزایش کارایی و رضایت در دانشگاه را به همراه دارد. والتون و کوهن^۱ (۲۰۱۱)، به طور کلی تر، شیوه های آموزشی که احترام متقابل، مراقبت، انصاف و استقلال را تشویق می کنند و می توانند به دانشجویان کمک کنند، تا احساس کنند مورد تأیید و ارزشمند هستند. هولت و لونستاد^۲ (۲۰۱۸)، تأکید می کنند، که تعلق داشتن بیک نیاز مهم است و نشان می دهد که عدم تعلق داشتن حتی برای کودکان نسبتاً کوچک با تنهایی و مشکلات مختلفی همراه است. هم چنین، ارسلان (۲۰۲۱)، دریافت که طرد اجتماعی و تعلق کم با مشکلات سلامت روانی متعدد و رفاه کلی مرتبط است. هم چنین دانشجویانی که در دوره های تحصیل خود، با دیگران ارتباط قوی دارند در نتیجه، خودکارآمدی تحصیلی بالاتری را نسبت به دیگران نشان می دهند (ویلسون ۲۰۱۵. فریمن، اندرمن و جنسن ۲۰۰۷). و افزایش مشارکت (ویلسون و همکاران ۲۰۱۵) و انگیزه تحصیلی بیشتری (زنگلوسکی، ۲۰۲۳. زمبرونن همکاران ۲۰۱۴)، نسبت به همسالان کم تعلق خود دارند. در واقع بین تعلق در سطح کلاس درس و موفقیت تحصیلی ارتباطی تنگاتنگ وجود دارد. بنابراین احساس تعلق از جمله نیازهای اساسی روانشناختی است، که در نظریه های مختلف روانشناسی به عنوان یک مفهوم محوری مورد توجه قرار گرفته است. در سلسله مراتب

¹ -Walton & Cohen

² -Holt-Lunstad

نیازهای آبراهام مازلو، تعلق بخشی از مهم‌ترین نیازهاست که رفتار انسان را بر می‌انگیزد (کمالی و همکاران، ۱۴۰۲). و این مضمون با پژوهش و یافته‌های نیکدل تیموری و جنا آبادی (۱۳۹۹) و یعقوبی و همکاران (۱۳۹۹)، ارسلان (۲۰۲۱)، ارسلان و همکاران (۲۰۲۰)، اندر من و اندر من^۱ (۱۹۹۹)، چی و پاک^۲ (۲۰۰۶)، کاسپیو^۳ و همکاران (۲۰۱۵)، جرج و اسلیموس^۴ (۲۰۱۹)، هویکلی و کاپیتینو^۵ (۲۰۱۵)، پلیرکما^۶ (۲۰۲۱)، لیری^۷ (۲۰۲۱)، لمبرت^۸ و همکاران (۲۰۱۳)، لویز و هودجس^۹ (۲۰۱۵)، اسهیلدس^{۱۰} (۲۰۱۸)، سیدمن^{۱۱} (۲۰۱۳)، ترامپ^{۱۲} (۲۰۱۵)، وانگ^{۱۳} و همکاران (۲۰۲۱)، واگل^{۱۴} (۲۰۲۰)، والتون و همکاران (۲۰۱۱)، همسو می‌باشد.

دومین مضمون فراگیر این پژوهش، تعامل گستره می‌باشد. این مضمون تجلی‌گاه ارتباط دانشجویان با هم‌تاهایشان و هم‌چنین با جامعه علمی است. و دیگر تعامل دانشجویان با قومیت‌های مختلف در جوار هم می‌باشد. بنابراین احساس تعلق در دانشگاه را می‌توان به عنوان احساس ارتباط، مشارکت و تعهد نسبت به مؤسسه عالی که دانشجویان در آن شرکت می‌کنند، تعریف کرد. ارتباط، نشان دهنده درک رفتار منصفانه و احساس صمیمیت با مؤسسه و همسالان است. همچنین احساس تعلق را می‌توان به عنوان وابستگی فرد به محیط اجتماع خود، نیز تعریف کرد (ارسلان، ۲۰۱۸). مشارکت و ارتباط دانشجویان در این بحث شامل لذت بردن از کلاس‌ها و تمایل به حضور است، که به وضوح می‌توان آن را در این بعد از حس تعلق مشاهده کرد (ارسلان، ۲۰۱۸). که این احساس شامل "درگیر شدن، احترام، پذیرفته شدن، و حمایت دیگران در زمینه‌های اجتماعی مختلف" می‌باشد (پسونن ۲۰۱۶). تمرکز بر شایستگی‌ها، فرصت‌ها، انگیزه‌ها و ادراکات می‌تواند چارچوب

¹ -Anderman & Anderman

² -Chi & Pak

³ -Cacioppo,

⁴ -George & Selimos,

⁵ -Hawkey & Capitanio

⁶ - Palikara.

⁷ - Leary

⁸ -Lambert,

⁹ -Lewis & Hodges,

¹⁰ -Shields,

¹¹ -Seidman,

¹² -Trampe, Quoidbach & Taquet,

¹³ -Wang

¹⁴ -Wagol

مفیدی برای توسعه استراتژی‌هایی باشد که هدف آن افزایش احساس تعلق افراد در سطح فردی و جمعی است، با این حال برای درک کامل پتانسیل این چارچوب برای کمک به جامعه، کار زیادی لازم است (باومیستر و لیری^۱، ۱۹۹۵). این مضمون‌ها علاوه بر این، در برگیرنده مضامین‌های پایه از جمله، تعامل دانشجو با دانشگاه، تعامل با اساتید و کارکنان به خاطر اخلاق خوب آنان، تعامل با دوستان و همکلاسی‌ها، تعامل اساتید با دانشجویان بین الملل در دانشگاه آزاد، وجود دانشجویانی در کنارهم با داشتن قومیت‌های مختلف، تبادل فرهنگی، ارتباطات بین دانشجویی میان فرهنگ‌های پیچیده، زندگی جمعی دانشجویان با وجود اختلاف در زبان، مذهب ارزشها، اعتقادات، رفتارها، تعاملات بسیاری از رفتارها بین دانشجویان با فرهنگ‌های مختلف می‌باشد. به دلیل اهمیت فزاینده تعلق در دوران نوجوانی، بسیاری از تحقیقات در مورد تعلق، دانشجویان را در محیط‌های دانشگاه درگیر کرده است (عبداللهی و همکاران، ۲۰۲۰)، (ارسلان و همکاران، ۲۰۲۰)، یگر و همکاران (۲۰۱۸). و عدم تعلق، به نوبه خود، با افزایش خطر مشکلات سلامت روانی و جسمی مرتبط است (کاسپیو و همکاران، ۲۰۱۵؛ هاری، ۲۰۱۹). همچنین این مضمون با مطالعات و یافته‌های بوید و ریچرسوند (۲۰۰۹)، بهاله و لپیر (۱۹۹۷)، بایمیستر (۱۹۹۵)، برادی و همکاران (۲۰۲۲)، بلک و اسلاویچ^۲ (۲۰۱۶)، گراتیس (۲۰۱۳)، کورتینا و همکاران (۲۰۱۷)، گامدام^۳ و همکاران (۲۰۱۶)، هریس (۲۰۱۳)، هوسمن و همکاران (۲۰۰۷)، هربرت و همکاران (۲۰۱۴)، کیتچین^۴ و همکاران (۲۰۱۵)، و می^۵ (۲۰۱۳)، همسویی دارد.

یکی دیگر از مضامین فراگیر این پژوهش حمایت گسترده (سومین مضمون فراگیر) می‌باشد. دانشجویانی که احساس می‌کنند در محیط دانشگاهی شخصاً پذیرفته شدند در محیط اجتماعی دانشگاه، نیز مورد حمایت قرار می‌گیرند و تا زمانی که مشارکت آموزشی آن‌ها محدود نشود احساس تعلق بهتری می‌توانند به دانشگاه داشته باشند (ای یو کالتیبونو و واکسمنو، ۲۰۲۳). این مضمون نیز در برگیرنده سه مضمون سازمان دهنده (پشتیبانی، خلاقیت در جذب و کیفیت خدمات می‌باشد. هم‌چنین مضامین پایه متعددی را شامل می‌شود از جمله: (حمایت از دانشجویان در بحث

¹-Baumeister & Leary

²-Black & Slavich

³-Gamdam

⁴-Kitchen, Williams & Gallina

⁵-My

فراهم کردن غذای با کیفیت، نصب سیستم های سرمایشی و گرمایشی و کامپیوتری و پروژکشن در تمامی کلاس های درسی. داشتن امکانات و فضای مناسب، کم کردن دغدغه های دانشجویان این دانشگاه، حمایت همه جانبه از دانشجویان در امر تحصیل، حمات مالی در جهت دادن وام هایی با بهره کم و شرایط آسان، عزت و احترام و سربلندی که دانشگاه آزاد برای دانشجویان به ارمغان آورده است، آسان گیری درنقل و انتقالات دانشجویان به واحدهای دیگر، درک بیشتر دانشجویان در پرداخت شهریه ها و دیگر موارد، جذب دانشجویان به دلیل چشم انداز زیبای ساختمانهای دانشگاه آزاد، جذب حداکثری دانشجویان تعلق خاطر و علاقمندی بیشتر، جذب بیشتر دانشجویان داخلی و بین الملل، پایبند شدن دانشگاه به اجرای قوانین دانشگاهی، توجه به نوع معماری دانشگاه، توسعه راهبرد جذب دانشجویان، فعالیت های تعاملی و جذاب، رضایت دانشجویان و متعهد شدن آنان، ارائه سرویس دهی با کیفیت، وجود امکانات تفریحی و آموزشی از جمله استخر و مجموعه های ورزشی، فراهم کردن امکانات رفاهی- آموزشی دانشجویان را شامل می شود. این پژوهش با یافته ها و مطالعات برومن و همکاران^۱(۲۰۱۹)، گارسیا و پینتریت^۲(۱۹۹۶)، فازیو و اولسون^۳(۲۰۱۴)، هولت^۴(۲۰۱۴)، تریم^۳(۲۰۱۸)، کرن و همکاران^۴(۲۰۱۷)، لیری^۵(۲۰۰۹)، اوسترمین^۶(۲۰۰۰)، مه^۷(۲۰۰۳)، ریورا^۴(۲۰۱۹)، اسلاویچ^۸(۲۰۱۴)، استید و همکاران^۹(۲۰۱۱)، استبلتون^{۱۰}(۲۰۱۴)، تراولتر^{۱۱} و همکاران^{۱۲}(۲۰۲۰)، ترودیو^{۱۳}(۲۰۰۶)، تین^{۱۴} و همکاران^{۱۵}(۲۰۱۵)، توار^{۱۶}(۲۰۱۳) و ویلیام سون^{۱۷} و همکاران^{۱۸}(۲۰۲۰) همسویی دارد.

چهارمین مضمون فراگیر این پژوهش، محدودیت زدایی می باشد. که در صورت تحقق باید آن را کارکردی طلایی تلقی کرد. اولین موضوعی که دانشجویان در دانشگاه با آن مواجه میشوند، دلبستگی به دانشگاه است. این دلبستگی آغازگر ارتباط عاطفی دانشجویان با دانشگاه است و به دنبال آن دانشجویان با ابعاد و عناصر مختلف دانشگاه آشنا می شوند و وابستگی خاصی نسبت به

¹ -Garcia & Pintrich

² -Fazio & Olson

³ -Trim

⁴ -Rivera

⁵ -Stebleton,

⁶ -Trawalter, Hoffman & Palmer

⁷ -Tian, Zhang, Huebner, Zheng., & Liu

⁸ -Williamson, Weir & Cavanagh

عناصر و ابعاد دانشگاه در دانشجویان پدیدار میشود. به نوعی که میتوان گفت که دانشجویان ارتباط عاطفی و صمیمی با دانشگاه برقرار می کنند (کمالی و همکاران، ۱۴۰۲). برای دانشجویان بسیار مهم است که نسبت به دانشگاه احساس تعلق کنند زیرا احساس تعلق با حفظ دانشجویان در دانشگاه، همبستگی مثبت دارد (هااسمن، اسکوفیلد و وودز، ۲۰۰۷. کیم و لوندبرگ، ۲۰۱۶). و دانشجویانی که احساس تعلق بیشتری دارند، قصد بیشتری هم برای ادامه تحصیل در دانشگاه دارند از طرفی نیز احساس تعلق به شدت با عوامل سلامت روان مرتبط است چرا که احساس تعلق باعث ارتقای سلامت روانی مثبت می شود (استبلتون و همکاران، ۲۰۱۴). مطالعات نشان داده است، که دانشجویانی که احساس تعلق بیشتری دارند استرس یا افسردگی کمتری را تجربه می کنند (استبلتون و همکاران، ۲۰۱۴). هم چنین احساس تعلق به طور قابل توجهی با درگیری تحصیلی یا کلاسی مرتبط است (کیم و لوندبرگ، ۲۰۱۶؛ فریمن، اندرمن، و جنسن، ۲۰۰۷). دانشجویان که احساس تعلق بیشتری دارند به احتمال زیاد با اساتید خود در تعامل هستند و سطوح بالاتری از خود چالشی دارند (کیم و لوندبرگ، ۲۰۱۶). به طور کلی، شواهد قانع کننده نشان می دهد، که دانشجویانی که احساس تعلق نسبت به دانشگاه دارند بیشتر مورد احترام، دوست داشتن و بخش مهمی از دانشگاه هستند و تمایل به تجربه موفقیت تحصیلی بیشتری دارند.

احساس تعلق دانشجویان به دانشگاه، کمک جویی سازگارانه آن ها را تسهیل کند. این مضمون در برگیرنده سه مضمون سازمان دهنده (تسهیل گری، دسترسی به دانشگاه، و مقبولیت اساتید) و مضامین های پایه از جمله (وجود دانشگاه آزاد در شهر محل سکونت و مسافت کم، نقل و انتقالات دانشجویان، بومی بودن اکثر اساتید جهت رفع یا راهنمایی دانشجویان، همکاری اساتید دانشگاه، ارتباط عاطفی دانشجو با اساتید و کارکنان و خوش برخوردی اساتید. داشتن اساتید با سواد با مدرک دکتری، بحث علمی و تعامل با اساتید، همکاری اساتید دانشگاه، داشتن اساتیدی با انگیزه، حضور پر رنگ دانشجویان در کلاسهای درس، جدی گرفتن کلاس های درس توسط دانشجو و اساتید، نظارت همه جانبه اساتید بر اجرا و نوشتن پایان نامه ها و پژوهش دانشجویان دکتری می باشد. که این مضمون به عنوان کلیدی که راهگشای دانشجویان می باشد می تواند بر فرآیند یاددهی یادگیری را در دانشگاه تاثیر بگذارد. این پژوهش با مطالعات و یافته های برومن و برون (۲۰۱۴)، هولت (۲۰۱۴)، هولت و لونستد (۲۰۱۸)، تریم (۲۰۱۸)، کیم و لوندبرگ (۲۰۱۶)، مللو و همکاران

(۲۰۱۲)، ماهر (۲۰۱۴)، مورری^۱ (۲۰۲۰)، استبلتون (۲۰۱۴)، سیبروک^۲ و همکاران (۲۰۱۶)، تراولتر و همکاران (۲۰۲۰)، تروخیلو^۳ و همکاران (۲۰۱۴)، ویلیام سون و همکاران (۲۰۲۰) همسویی دارد.

پنجمین و آخرین مضمون این پژوهش مضمون فراگیر توسعه گستره می باشد. تمرکز بر شایستگی-ها، فرصت‌ها، انگیزه‌ها و ادراکات می‌تواند چارچوب مفیدی برای توسعه استراتژی‌هایی باشد که هدف آن افزایش احساس تعلق افراد در سطح فردی و جمعی است، با این حال برای درک کامل پتانسیل این چارچوب برای کمک به جامعه، کار زیادی لازم است (الن، کرن، ۲۰۲۱). این حس تعلق است، که می‌تواند یک عامل تعیین کننده مهم موفقیت تحصیلی در کوتاه مدت و بلند مدت باشد. دانشجویانی که در دوره‌های تحصیل خود، با دیگران ارتباط قوی دارند در نتیجه، خودکارآمدی تحصیلی بالاتری را نسبت به دیگران نشان می‌دهند (ویلسون ۲۰۱۵، فریمن، اندرمن و جنسن ۲۰۰۷). و افزایش مشارکت (ویلسون و همکاران ۲۰۱۵) و انگیزه تحصیلی بیشتری (زنگلوسکی، ۲۰۲۳. زمبرونن همکاران ۲۰۱۴)، نسبت به همسالان کم تعلق خود، دارند. در واقع بین تعلق در سطح کلاس درس و موفقیت تحصیلی ارتباطی تنگاتنگ وجود دارد، این مضمون نیز به مثابه دیگر مضامین فراگیر پیشین، دارای سه مضمون سازمان دهنده تحت عنوان (اشتغال زایی، و مهارت آموزی و شکوفایی استعدادها) می باشد. با توجه به این که این مضامین نیز دارای مضامین پایه متعددی است که عبارتند از: (برتری دانشگاه آزاد نسبت به بعضی از دانشگاه‌ها در حوزه فناوری نسبت به سایر دانشگاه‌ها، بی‌نیازی شرکت‌ها و ادارات از نیروهای متخصص، اشتغال زایی از طرف دانشگاه معرفی به کار از سوی دانشگاه، مهارت آموزی در دانشگاه آزاد، براساس مهارت وارد بازار کار شدن، پیشرفت علمی، عدم تداخل کلاس‌های مهارتی، یادگیری مهارت‌های مدیریتی، بهره‌گیری از توان علمی و هنری دانشجویان در زمینه‌های مختلف در بستر دانشگاه آزاد، ایجاد فرصت‌های یادگیری برای دانشجویان جهت شکوفا شدن استعدادهای آن‌ها داشتن تشکل‌های دانشجویی انجمن‌های و نقش آفرینی در دانشگاه آزاد را شامل می‌شود. این مضمون با مطالعات و یافته‌های

¹-Murray, Domina, Petts, Renzulli

²-Seabrook, Kern & Rickard

³-Trujillo, Boland & MacKinnon Hansen

شریفی رهنمو و همکاران (۱۴۰۱) گودنوا^۱ (۱۹۹۳)، هولمن^۲ و همکاران (۲۰۱۰)، هانه (۲۰۱۷)، کین و همکاران (۲۰۱۴)، معلم (۲۰۱۳)، نلسون (۲۰۱۹)، اسلویچ (۲۰۱۳)، اسلاتن و همکاران (۲۰۱۶)، استلن (۲۰۱۸)، استیریهورن (۲۰۱۸)، تروچیللو و همکاران (۲۰۱۴)، والتون و همکاران (۲۰۰۷)، والتون و کوهن (۲۰۱۱)، وون^۳ و همکاران (۲۰۱۸)، همسویی دارد.

این پژوهش استدلال می کند، که تعلق همه مولفه های یک انگیزه اساسی انسانی را دارد، به این معنا که تعلق از اشکال دیگر انگیزه ناشی نمی شود، بلکه به تنهایی به عنوان یک سازه انگیزشی است که که بر بسیاری از رفتارهای مختلف و طولانی مدت تأثیر دارد، رفتارهای مختلف و پیامدهای طولانی مدت که معیارهای آنها برای این تعیین، شامل بررسی تأثیرات تعلق در موقعیت های مثبت و منفی، عاطفی و شناختی آن پیامدها، پیامدهای منفی در غیاب آن، کاربرد جهانی آن برای همه مردم، به عنوان و هم چنین تکینکی آن در انگیزه می باشد.

منابع

- انتظاری، یعقوب. (۱۴۰۱). ارائه الگویی برای تأمین مالی دانشگاه های دولتی. **فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی**. ۱۷(۲): ۳۶-۱.
- ترابیان، انسیه، رحمانی، جعفر، فضل الهی قمشی، سیف اله، منتظرعطایی، محبوبه. (۱۴۰۲). طراحی مدل تعلق خاطر کاری معلمان مدارس ابتدایی با رویکرد آمیخته. **فصلنامه آموزش و پرورش متعالی**، ۳(۱): ۱-۱۲.
- خسروی نژاد، شهرزاد، عصاره، علیرضا، الهام پور. حسین. (۱۳۹۰). بررسی موانع بین المللی سازی برنامه های درسی دانشگاه های آزاد منطقه ۶ استان خوزستان از دیدگاه اعضای هیأت علمی این دانشگاه. **مطالعات برنامه درسی آموزش عالی**، ۴(۲): ۵۹-۳۱.
- رضایی زینب، بردبار مریم، زارع زردینی فاطمه. (۱۴۰۱). رابطه معلم-دانش آموز و درگیری تحصیلی نوجوانان: نقش واسطه ای احساس تعلق به مدرسه، **نشریه رویش روان شناسی**، ۱۱(۹): ۴۵-۵۶.
- روشن، احمد رضا. (۱۳۸۵). **بررسی استقلال مالی دانشگاه ها**. موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی، گزارش طرح تحقیقاتی.

¹ -Goodenow

² -Hulleman, Godes, Hendricks & Harackiewicz

³ -Won, Hensley & Wolters

کمالی، فاطمه. جوکار، بهرام. حسین چاری، مسعود. خرمايي، فرهاد. فولاد چنگ، فاطمه. (۱۴۰۲). تعلق خاطر به دانشگاه به منزله تعیین گرهویت: تحلیل کیفی نظام معنایی دانشجویان دانشگاه شیراز. **مجله مطالعات آموزش و یادگیری**. ۱۵ (۱): ۴۶-۶۴.

نفیس، غلامحسین. حسن طائی، حمید رضا. آراسته، نادر قلی،، قورچیان. (۱۴۰۰). شناسایی و رتبه‌بندی روش‌های تامین مالی موثر بر عملکرد مالی دانشگاه‌ها. **فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی**، ۱۵ (۳): ۱۹۹-۲۵۵.

- Au, A., Caltabiano, N. J., & Vaksman, O. (2023). The impact of sense of belonging, resilience, time management skills and academic performance on psychological well-being among university students. **Cogent Education**, 10(1), 2215594.
- Ahmadi, S., Hassani, M., & Ahmadi, F. (2020). Student-and school-level factors related to school belongingness among high school students. **International Journal of Adolescence and Youth**, 25(1), 741-752.
- Allen, K. A., Kern, M. L., Rozek, C. S., McInerney, D. M., & Slavich, G. M. (2021). Belonging: A review of conceptual issues, an integrative framework, and directions for future research. **Australian Journal of Psychology**, 73(1), 87-102.
- Arslan, G. (2021). School belonging, well-being, and mental health among adolescents: Exploring the role of loneliness. **Australian Journal of Psychology**, 73(1).
- Anderson-Butcher, D., & Conroy, D. (2002). Factorial and criterion validity of scores of a measure of belonging in youth development programs. **Educational and Psychological Measurement**. 62(5), 857-876.
- Bekhradnia, B. and N. Bailey (2008). **Demand for Higher Education ti 2029**. London, UK: Higher Education Policy Institute.
- Brewer, D. J., Gates, S. M. and Goldman, C. A. (2002); **Pursuit of Prestige: Strategy and Competition in U.S.** In Higher Education; New Brunswick, USA.
- Erina, J., & Erins, I. (2015). Assessment of Higher Education Financing Models in the CEE Countries, **Procedia-Social and Behavioral Sciences**, 177: 186-189.
- Freeman, T. M., Anderman, L. H., & Jensen, J. M. (2007). Sense of belonging in college freshmen at the classroom and campus levels. **The Journal of Experimental Education**. 75(3), 203-220.
- Finn. (1989). Withdrawing from school. **Review of Educational Research**. 59(2), 117-142.
- Hausmann, L. R., Ye, F., Schofield, J. W., & Woods, R. L. (2009). Sense of belonging and persistence in White and African American first-year students. **Research in Higher Education**, 50(7), 649-669.
- Hoffman, M., J. Richmond, J. Marrow, and K. Salomone. (2002). "Investigating 'Sense of Belonging' in First Year College Students." **Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice** 4 (3): 227-256.
- Gillen-O'Neel, C. 2019. "Sense of Belonging and Student Engagement: A Daily Study of First-and Continuing-Generation College Students." In *Research in Higher Education*, 62: 1-27.

- Pesonen, H. (2016). **Teachers' role in implementing support**, Doctoral dissertation, University of Helsinki. University of Helsinki.
- Pittman, L. D., & Richmond, A. (2008). University belonging, friendship quality, and psychological adjustment during the transition to college. **The Journal of Experimental Education**, 76(4), 343–362.
- Kelly, A. F., & Mulrooney, H. M. (2019). Student perceptions of belonging at university: a qualitative perspective. **New Directions in the Teaching of Physical Sciences**, 14(1): 25-43.
- Oscar, G. A. Ignacio, F. G. Miguel, A. C. L. & Albo, R. G. (2014). **La Responsabilidad Social en las Universidad's Espanola's**. Alcala University.
- Sánchez, B., Colón, Y., & Esparza, P. (2005). The role of sense of school belonging and gender in the academic adjustment of Latino adolescents. **Journal of Youth and Adolescence**, 34(6), 619–628.
- Strayhorn, T. L. (2019). **College students' sense of belonging: A key to educational success for all students**. Routledge. - Strayhorn, T. L. (2018). *College students' sense of belonging: A key to educational success for all students* (2nd ed.). Routledge.
- Thomas, L. (2012). *What Works? Student Retention and Success*. London: Paul Hamlyn Foundation.
- Maunder, R. E. (2018). "Students' Peer Relationships and Their Contribution to University Adjustment: The Need to Belong in the University Community." **Journal of Further and Higher Education**, 42: 756–768.
- Wilson, D., D. Jones, F. Bocell, J. Crawford, M.J. Kim, N. Veilleux, T. Floyd-Smith, R. Bates, and M. Plett. (2015). "Belonging and Academic Engagement among Undergraduate STEM Students: A Multi-institutional Study." **Research in Higher Education** 56 (7): 750–776.
- Walton, G., & Cohen, G. (2011). **A brief social-belonging intervention improves academic and health outcomes of minority students**. *Science*, 331(6023), 1447–1451.
- Zumbrunn, S., C. McKim, E. Buhs, and L. R. Hawley. (2014). "Support, Belonging, Motivation, and Engagement in the College Classroom: A Mixed Method Study." **Instructional Science** 42 (5): 661–666.
- Zengilowski, A., Lee, J., Gaines, R. E., Park, H., Choi, E., & Schallert, D. L. (2023). The collective classroom "we": The role of students' sense of belonging on their affective, cognitive, and discourse experiences of online and face-to-face discussions. **Linguistics and Education**, 73, 101142.

Identifying the components of students' belonging to Islamic Azad University

Quarterly Journal of Educational Leadership
& Administration
Islamic Azad University Garmsar Branch
Vol.18, No 1, Spring 2024, No.67

Identifying the components of students' belonging to Islamic Azad University

Fatemeh Gharibi¹, Farahnaz Mashayekh², Alireza Ghasemi Zad³, Pary Mashayekh⁴, Amin Bagheri Kerachi⁵

Abstract:

Purpose: The main purpose of this research was to identify the important and essential components of belonging to the students at Islamic Azad University of Iran. **Method:** The method of the current research is qualitative in the form of thematic analysis with Atride Stirling method. Semi-structured interviews have been used to obtain information and a brief description of the experiences and perceptions of specialists, experts and executives. In this regard, with the number of 37 students at Azad University in 2023, in the bachelor's, master's and doctoral degrees who were in different fields. Validation of this research was considered as a qualitative paradigm based on four criteria: credibility (credibility), impartiality (verifiability), reliability (compatibility), and applicability (transferability).

Results: Based on the findings of the research, for belonging, there are 5 overarching themes (evolving transformation, expanding interaction, expanding support, delimiting and expanding development), 16 organizing themes under the headings (sense of self-efficacy, sense of independence, psychological well-being, sense of worth, student communication, communication with the scientific community, intercultural interaction, support, creativity in recruiting, quality of services, facilitation, access to the university, acceptability of professors, job creation, skill training, flourishing of talents) and 145 basic themes were identified.

Conclusion: By conducting this research, it was found that belonging has all the components of basic human motivation, in the sense that belonging does not come from other forms of motivation, but it is alone as a motivational structure.

Keywords: Belonging, students, Islamic Azad University.

¹ - PhD. Student, Department of Educational Administration, Kazerun Branch, Islamic Azad University, Kazerun, Iran.

² - Assistant professor, Department of Educational Administration, Kazerun Branch, Islamic Azad University, Kazerun, Iran.

³ - Associate Professor, Department of Educational Administration, Kazerun Branch, Islamic Azad University, Kazerun, Iran.

⁴ - Assistant professor, Department of Educational Administration, Kazerun Branch, Islamic Azad University, Kazerun, Iran.

⁵ - Associate Professor, Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran.